

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE
PRÍBOVCE

PRIESKUMY A ROZBORY
KRAJINOEKOLOGICKÝ PLÁN
TEXTOVÁ ČASŤ

OBSTARÁVATEĽ: OBEC PRÍBOVCE
SPRACOVATEĽ: ENVICONSULT
DECEMBER 2017

ENVICONSULT

OBSAH

ÚVOD	3
1 VYMEDZENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA	4
2 DOSTUPNÉ PODKLADY O ÚZEMÍ	4
A ČASŤ ANALYTICKÁ	
3 KRAJINOEKOLOGICKÁ ANALÝZA	5
3.1 ABIOTICKÉ ZLOŽKY	5
3.1.1 Reliéf	5
3.1.2 Geologické pomery	5
3.1.3 Ložiská nerastných surovín	7
3.1.4 Povrchové a podzemné vody	8
3.1.5 Pôdy	9
3.1.6 Klíma	11
3.1.7 Oslnenie reliéfu	12
3.2 BIOTICKÉ ZLOŽKY	13
3.2.1 Geobotanické členenie – potenciálna vegetácia	13
3.2.2 Súčasná krajinná štruktúra	15
3.3 OCHRANA KRAJINY A VÝZNAMNÉ KRAJINÁRSKE A EKOLOGICKÉ ŠTRUKTÚRY	17
3.3.1 Chránené územia prírody a lokality	17
3.3.2 Prírodné zdroje	25
3.4 STRESOVÉ JAVY A ZDROJE	26
3.4.1 Prírodné stresové javy (geodynamické javy)	26
3.4.2 Sekundárne stresové javy a ich zdroje	27
3.5 PÁSMA HYGIENICKEJ OCHRANY A TECHNICKÉ PÁSMA	30
B ČASŤ SYNTETICKÁ	
4 KRAJINNOEKOLOGICKÁ SYNTÉZA	32
C ČASŤ INTERPRETAČNÁ A HODNOTIACA	
5 KRAJINNOEKOLOGICKÁ INTERPRETÁCIA	32
5.1 ESTETICKÉ VNÍMANIE KRAJINY	32
5.2 KRAJINNOEKOLOGICKÁ VÝZNAMNOSŤ ÚZEMIA	33
5.3 ENVIRONMENTÁLNE PROBLÉMY	33
6 KRAJINNOEKOLOGICKÉ HODNOTENIE	35
6.1 KRAJINOEKOLOGICKÉ PODKLADY	35
6.2 POŽIADAVKY SPOLOČNOSTI NA KRAJINU	35
6.3 ENVIRONMENTÁLNE LIMITY	35

D	ČASŤ NÁVRHOVÁ	
7	KRAJINNOEKOLOGICKÝ PLÁN	36
7.1	ALTERNATÍVNY EKOLOGICKÝ VÝBER	36
7.2	EKOLOGICKY OPTIMÁLNE VYUŽÍVANIE ÚZEMIA	36
7.3	KRAJINNOEKOLOGICKÉ OPATRENIA	36
	Použitá literatúra	39
	Riešiteľský kolektív	40

ÚVOD

Krajinnno-ekologický plán (ďalej KEP) sa spracováva pre územný plán obce v etape prieskumov a rozborov (§ 19c zákona o územnom plánovaní a stavebnom poriadku) v zmysle Metodického postupu spracovanie KEP (Metodické usmernenie orgánov územného plánovania podľa ustanovenia §17 ods.3 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov – Ministerstvo životného prostredia SR, máj 2001).

Na základe skúseností (nielen našich) s používaním vyššie uvedenej metodiky sme pristúpili k určitej úrovni jej modifikácie, tak aby ju bolo možné použiť pre riešené územie a zároveň dodržala základný cieľ KEP, t.j. **optimálne priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia s prihliadnutím na krajinnno-ekologické, kultúrno-historické a socio-ekonomické podmienky**. V etape prieskumov a rozborov bol KEP rozpracovaný do týchto textových a grafických výstupov:

1./ textová časť

2./ grafická časť - súbor hodnotiacich výkresov:

- ☐ Výkres č. 1 – Súčasný stav využitia krajiny riešeného územia
- ☐ Výkres č. 2 – Environmentálne limity využitia územia
- ☐ Výkres č. 3 – Návrh ekologicky optimálneho priestorového usporiadania a funkčného využívania krajiny riešeného územia
- ☐ Výkres č. 4 – Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES a ekostabilizačných opatrení

1 VYMEDZENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA

Za riešené územie je považované katastrálne územie obce Príbovce (okres Martin, Žilinský kraj). Rozloha obce je 597,073 ha. Počet obyvateľov je 1081 (rok 2015). Starostom obce Príbovce je Ing. Jaroslav Brzák, PhD.

2 DOSTUPNÉ PODKLADY O ÚZEMÍ

- RÚSES okresu Martin (Regioplán Nitra, Ekoped Žilina, 1993)
- Základné topografické mapy : M 1:25 000, M 1:10 000
- Atlas krajiny SR, MŽP SR, 2002.
- Geobotanická mapa ČSSR (Michalko a kol.,1986)
- Geologická mapa Veľkej Fatry, 1997.
- Komplexná ekologická štúdia regiónu Turca, EKOPED Žilina, 1994.
- Kartografické a textové podklady, dokumentácia ochrany prírody.
- Výsledky terénneho prieskumu pre aktualizáciu súčasnej krajinnej štruktúry, mapovanie bioty a socioekonomických javov.

3 KRAJINNOEKOLOGICKÁ ANALÝZA

3.1. ABIOTICKÉ ZLOŽKY

Tvorba abiotických komplexov (ABK) je významným krokom pri krajinnоеkologickej analýze. Vytvorené abiokomplexy tvoria podklad pre stanovenie vhodnosti využívania územia, ako aj podklad pre navrhovanie zmien v území. Vytvorenie abiokomplexov predpokladá vypracovanie analytických pracovných máp. Abiokomplexy sme charakterizovali na základe:

- foriem reliéfu,
- sklonu reliéfu,
- expozície reliéfu voči svetovým stranám,
- typu horniny,
- hĺbky hladiny podzemnej vody,
- pôdneho typu a subtypu,
- pôdneho druhu,
- oslnenia reliéfu,
- klimatickej oblasti.

3.1.1 Reliéf

Podľa regionálneho geomorfologického členenia Slovenska záujmové územie zaraďujeme do Fatransko-Tatranskej oblasti, severnej časti geomorfologického celku Turčianska kotlina a rozhranie oddielu Turčianske nivy – niva rieky Turiec a oddielu Mošovská pahorkatina - západná časť katastrálneho územia.

V riešenom území je možné vyčleniť nasledovné subtypy reliéfu:

- fluviálna zvltnená rovina – predstavuje terasy rieky Turiec a Blatnického potoka v južnej časti k.ú. so sklonitosťou reliéfu prevažne 1-3 °, bez výskytu svahových procesov, málo náchylné na vodnú eróziu (hrany terás s občasným výskytom zosuvných území);
- eróžno-denudačná mierne členená pahorkatina – mierne svahy kotlinovej pahorkatiny so sklonitosťou prevažne do 5°, max. do 7°, málo náchylné na vodnú eróziu, s občasným výskytom svahových procesov;

Špecifikom katastrálneho územia obce Příbovce je skutočnosť, že jeho hranicu tvorí zo západu rieka Turiec, z juhu Blatnický potok a zo severu tok Býkor. Rieka Turiec je zo západu hlavným limitujúcim prvkom, nakoľko v území meandruje a prejavuje sa občasnými záplavami.

Najnižší bod územia obce je 412 m n.m. v severozápadnej časti územia obce Příbovce v nive rieky Turiec. Najvyšší bod sledovanej oblasti predstavuje pahorkatinná oblasť vo východnej časti katastra na hranici s k.ú. Ďanová s výškou 479,5 m n. m. Nadmorská výška stredu obce je 421 m n.m.

3.1.2 Geologické pomery

Záujmové územie sa nachádza v Turčianskej kotline na nízkej terase rieky Turiec. Na geologickej stavbe územia sa podieľajú horniny centrálnokarpatského paleogénu, neogénu a kvartéru (obr.1).

Kvartér

Horniny paleogénu a neogénu sú prekryté kvartérnymi sedimentmi. Kvartér je v záujmovom území zastúpený fluviálnymi sedimentmi vyvinutými vo forme aluviálnej nivy rieky Turiec. Ide o hrubé piesočnaté štrky netriedené, petrograficky rôznorodé s dobre opracovaným a sčasti navetralým materiálom s pokryvnou vrstvou piesčitých až ílovito-piesčitých hĺn. Stupeň zahĺnenia štrkov je premenlivý, prevažujú pomerne čisté, slabo zahĺnené štrkopiesky. Priemerná veľkosť valúnov je od 5-8 cm, menej je zastúpená frakcia valúnov do 25 cm a ojedinele do 40 cm. Mocnosť kvartérnych sedimentov kolíše od 7 do 12 m.

Neogén

Podložie kvartéru tvoria neogénne vápnité íly až silty s polohami sladkovodných vápencov a karbonatických štrkov, vo vývoji tzv. martinských vrstiev (sarmat-panón).

Paleogén

Hlbšie podložie vytvárajú paleogénne sedimenty tzv. zubereckého súvrstvia, vo flyšovom vývoji (striedanie pieskovcov a ílovcov).

Inžinierskogeologické pomery

Z hľadiska inžinierskogeologickej rajonizácie sú v území na povrchu zastúpené nasledovné rajóny:

Rajón deluviálnych sedimentov - je plošne najrozšírenejší, zaberá svahy rozličných sklonov. Zrnitostné zloženie uloženín je veľmi pestré, v závislosti od charakteru a morfológie podkladu - prevahu majú hlinito-piesčité a hlinito-kamenité suty. V rajóne nie sú vhodné podmienky na akumuláciu podzemných vôd. Častý je výskyt sutinových a vrstevnato-sutinových prameňov nízkej výdatnosti. Z geodynamických javov sa uplatňujú gravitačné svahové pohyby typu zosúvania a erózia.

Rajón náplavov horských potokov - je viazaný na nivu Blatnického potoka a jeho drobných prítokov. Náplavy sú rôznorodé - hliny, piesky, štrky, značne nevytriedené. Sedimenty sú trvalo zvodnené, hladina podzemnej vody sa nachádza prevažne 1-3 m pod terénom. Z geodynamických javov sa uplatňuje bočná erózia vodného toku.

Geopotenciál

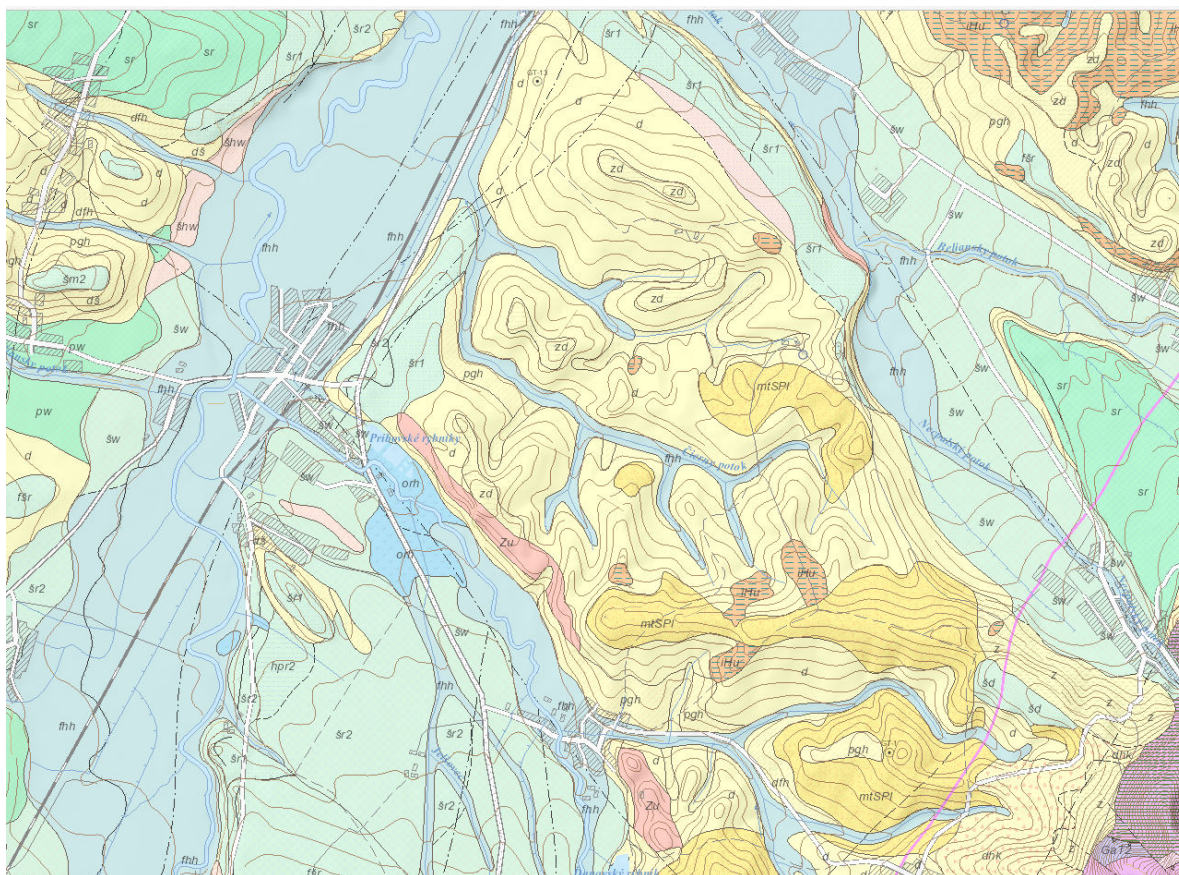
Na základe geologickej stavby územie nie je predurčené na získanie zdrojov nerastných surovín. Možnosti sú obmedzené na súvrstvia vápencov, zlepcov a pieskovcov bazálneho paleogénu, ktoré sú potenciálnym zdrojom stavebného kameňa.

Z hľadiska výskytu podzemných vôd sa v predmetnom území nenachádzajú významné zásoby podzemných vôd.

Pre získanie zdrojov geotermálnych vôd v území nie sú predpoklady.

Seizmicita územia

Podľa STN 73 0036 (Seizmické zaťaženie stavebných konštrukcií) patrí posudzované územie do oblasti seizmického rizika 6, to znamená, že maximálna intenzita seizmických otrasov nepresiahne 6° stupnice makroseismickej intenzity MSK-64.

Obr. 1 Výsek geologickej mapy SR M 1:25 000

Zdroj: Mapový portál ŠGUDŠ (link: <http://apl.geology.sk/gm50js/>)

VYSVETLIVKY

— hrubé ohraničenie katastrálneho územia

- fhh fluvialné sedimenty: litofaciálne nečlenené nívne hliny, alebo piesčité až štrkovité hliny dolinných nív a nív horských potokov
- dš deluviálne sedimenty: gravitačne resedimentované piesčité a piesčito-hlinité štrky svahovín
- sr2 fluvialné sedimenty: piesčité štrky a štrky nižších stredných terás
- sr1 fluvialné sedimenty: piesčité štrky a štrky vyšších stredných terás
- orh organické sedimenty: rašeliny (slatiny a vrchoviská), humózne rašelinové hliny
- šw fluvialné sedimenty: štrky, piesčité štrky a piesky dnovej akumulácie v nízkych terasách
- Zu normálny flyš: ílovce, siltovce a pieskovce
- q24 deluviálne sedimenty vcelku: litofaciálne nerozlíšené svahoviny a sutiny
- zd eluviálno-deluviálne sedimenty: ílovito-hlinito-piesčité až hlinito-kamenité zvetraniny plošín a planín
- d deluviálne sedimenty vcelku: litofaciálne nerozlíšené svahoviny a sutiny
- dfh deluviálno-fluvialné sedimenty: prevažne ronové hliny, piesčité hliny s úlomkami, jemnozrnné piesky a splachy zo spraší
- pgh deluviálno-polygenetické sedimenty: hlinito-ílovité a piesčité svahové hliny

3.1.3 Ložiská nerastných surovín

V posudzovanom území sa nenachádzajú žiadne dobývané ložiská nerastných surovín.

3.1.4 Povrchové a podzemné vody

Povrchové vody

Sledované územie je odvodňované vodnými tokmi, ktoré prakticky tvoria prirodzenú hranicu katastrálneho územia obce Príbovce. Zo západu je to rieka Turiec, z juhu Blatnický potok, a zo severu Čierny potok a Býkor. Turiec pramení v Kremnických vrchoch pod kótou Tabla a v hornej časti toku má charakter horského toku. Režim väčšiny tokov na území okresu je typický stredohorský snehovo-dažďový, s akumuláciou vody a nízkymi stavmi v decembri až februári, vysokou vodnosťou v marci až máji (max. stavmi prevažne v apríli) a nízkymi stavmi v septembri až októbri. Rieka Turiec na území obce Príbovce má prirodzené koryto s vyvinutým meandrováním.

Podzemné vody

V zmysle hydrogeologickej rajonizácie Slovenska (J. Šuba a kol. 1981) je záujmové územie súčasťou nasledovných hydrogeologických rajónov:

- QP 033 - Paleogén, neogén a kvartér Turčianskej kotliny – zaberá celú plochu katastrálneho územia,

Z hľadiska hydrofyzikálnych vlastností hornín, režimu podzemných vôd a ich chemizmu možno v území vyčleniť nasledovný hydrogeologický celok:

- ✓ celok kvartérnych sedimentov.

Celok kvartérnych sedimentov sa v území vyskytuje v dvoch geneticky odlišných formáciách:

- fluviálne sedimenty
- deluviálne sedimenty.

Fluviálne sedimenty sú zastúpené v rozsiahlom území územia obce Príbovce, ale predovšetkým v aluviálnej nive rieky Turiec, ktorá sa rozkladá prakticky po cestu I/65, menšie plochy sa vyskytujú v užších aluviálnych nivách Blatnického potoka a Čierneho potoka. Kvartér tvoria fluviálne sedimenty, kde ide o litofaciálne nečlenené nívne hliny, alebo piesčité až štrkovité hliny dolinných nív a nív horských potokov (holocén), ďalej piesčité štrky a piesky najmladšieho horizontu dnovej akumulácie v nadnívnych terasách (pleistocén - holocén). Podložie je budované sedimentmi neogénnej vnútrohorskej Turčianskej kotliny, kde ide o faciú vyšších karbonatických a žulových štrkov (panón) a tufiticko-ílovité a ílovito-slieňovité slodkovodné vrstvy (sarmat) martinského súvrstvia. Priepustnosť sedimentov sa najčastejšie pohybuje v rozmedzí rádu koeficienta filtrácie $k_f 10^{-4}$ m/s. Aluviálna niva rieky Turiec je relatívne široká s potenciálom pre zdroje vody, ale reálne sa v súčasnosti nevyužívajú. Údolia prítokov rieky Turiec sú v horných úsekoch úzke, nie sú tu predpoklady tvorby väčších zásob podzemnej vody.

Ďalším hydrogeologickým celkom sú deluviálne sedimenty, ktoré sa vyskytujú na rozsiahlych plochách vo východnej časti katastrálneho územia. V záujmovom území je hlinitá zložka reprezentovaná prevažne ílovitou hlinou, čo spôsobuje veľmi slabú priepustnosť deluviálnych sedimentov (k_f v rozsahu rádov 10^{-6} - 10^{-9} m/s). Sedimenty sú napájané výlučne atmosferickými zrážkami. Hĺbka hladiny podzemnej vody závisí na klimatických pomeroch a morfológii terénu. Deluviálne sedimenty nepredstavujú významný kolektor podzemnej vody.

Na základe vyššie uvedeného vyhodnotenia možno konštatovať, že katastrálne územie obce Príbovce je významné a perspektívne z hľadiska zásob podzemných vôd iba v aluviálnej nive rieky Turiec.

Minerálne a termálne vody

V riešenom území sa pramene minerálnych vôd nenachádzajú.

Vodohospodársky chránené územia

Riešené územie nie je súčasťou žiadnej chránenej vodohospodárskej oblasti.

Na území katastra obce Príbovce nie sú evidované žiadne vodárenské zdroje ani doň nezasahujú žiadne ochranné pásma vodárenských zdrojov. Obec je zásobovaná z vodojemu Jahodníky, odkiaľ je vedené vodovodné potrubie do Koštian nad Turcom a ďalej vodovodom DN150 do obce Príbovce. Vodovod je v správe Turčianskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Martin (Turvod, a.s.).

3.1.5 Pôdy

Z pôdných typov v riešenom území dominujú nasledovné pôdne typy:

Čiernica – vyskytujú sa výlučne na rovinách v širokých nivách riek, kde záplavy minimálne ovplyvňujú vývoj pôdneho krytu. Patria medzi molické pôdy a nájdeme ich na starších fluvialných sedimentoch alúvií a riečnych terás. Pokrývajú značnú časť katastrálneho územia obce a tiahnu sa po pravom brehu rieky Turiec a siahajú až po cestu I/65. Ďalšie plochy zaberajú popri Blatnickom potoku v smere k obci Ďanová.

Úrodnosťou sú čiernice často lepšie hodnotené ako černozy, pretože vďaka periodickému zvlhčovaniu pôdneho profilu podzemnou vodou vyhovujú širokému spektru poľnohospodárskych plodín. Z hľadiska typologicko - produkčnej kategorizácie patria do kategórie O1 až T3 (najproduktnejšie orné pôdy až menej produktné trvalé trávne porasty). Rozpätie produkčného potenciálu 45 – 100 bodov (v 100 bodovej stupnici). Čiernice patria medzi najkvalitnejšie pôdy, celá ich výmera je poľnohospodársky využívaná, prevažne ako orné pôdy. Z textúrneho hľadiska sú to pôdy stredne ťažké (piesočnatohlinité) až ťažké - ílovité. Väčšina ich výmery je štrkovitá. Ekologická stabilita čiernic je vďaka obsahu kvalitného humusu vysoká, ohrozenosť vodnou eróziou je nulová, keďže sa vyskytujú výlučne na rovinách.

Popri čierniciach typických pre miesta s vyššou hladinou podzemnej vody, sa na území obce vyskytuje aj subtyp čiernica glejová.

Fluvizem - Viazu sa v nivách riek, kde bol ich vývoj opakovane narušovaný záplavami. Pôvodným prirodzeným porastom boli lužné lesy a nivné lúky. V rámci katastra sa vyskytujú výlučne na ľavobrežnej aluviálnej nive rieky Turiec v severozápadnej časti katastra. Úzky pás fluvizeme sa nachádza v okolí Čierneho potoka a toku Býkor vo východnej časti katastra. Podľa produkčného potenciálu jednotlivých pôdných subtypov môžu byť tieto pôdy zaradené do kategórií od vysokoproduktných orných pôd po stredne produktné trvalé trávne porasty. Ich produkčný potenciál sa pohybuje v rozsahu 33 – 90 bodov (v 100 bodovej stupnici).

Hlinité nezamokrené fluvizeme bez skeletu zaraďujeme medzi najkvalitnejšie pôdy, väčšina fluvizemí v okrese je však kamenitá až plytká, nižšej kvality. Ekologická stabilita fluvizemí je tak isto variabilná a silne závisí od ich zrnitosti, hĺbky pôdneho profilu a obsahu humusu.

V záujmovom území sú fluvizeme zastúpené okrem fluvizeme typickej aj zamokreným subtypom fluvizem glejová.

Kambizem - Kambizeme zaberajú takmer polovicu rozlohy katastra obce Príbovce a pokrývajú takmer celú východnú časť katastra východne od cesty I/65. Nájdeme ich na rôznych substrátoch, najviac na zvetralinách hornín kryštalinika a ich svahovinách (plytké a kamenité kambizeme dystrické, hlinité až hlinitopiesočnaté). Na flyšových substrátoch sú tieto pôdy hlbšie. Sú to pôdy len podpriemerne úrodné a z hľadiska ekologickej stability ich radíme k pôdam málo odolným voči degradácii. Dôvodom je ich nízka pufrčná schopnosť (sú to spravidla kyslé minerálne chudobné pôdy s nízkym obsahom

humusu) a silná až extrémna erózna ohrozenosť (prevažne ide o plytké pôdy s nestabilnou pôdnou štruktúrou).

Z hľadiska typologicko - produkčnej kategorizácie patria do kategórie O4 až T4 (produkčné orné pôdy až málo produkčné trvalé trávne porasty). Produkčný potenciál 10 - 60 (v 100 bodovej stupnici). Často sú využívané len ako lúky a pasienky.

Regozem – Viazu sa na nekarbonátové nealuvialne nespevnené sedimenty tvorené prevažne slieňmi a ílmi. Patria do skupiny mladých iniciálnych pôd podhorských oblastí. Tento pôdny typ zaberá svahovité plochy v juhovýchodnej časti katastra, kde nadväzuje na nivu Blatnického potoka. Ide výlučne o ťažké - ílovité pôdy, vyskytujúce sa na svahoch rôznych sklonov.

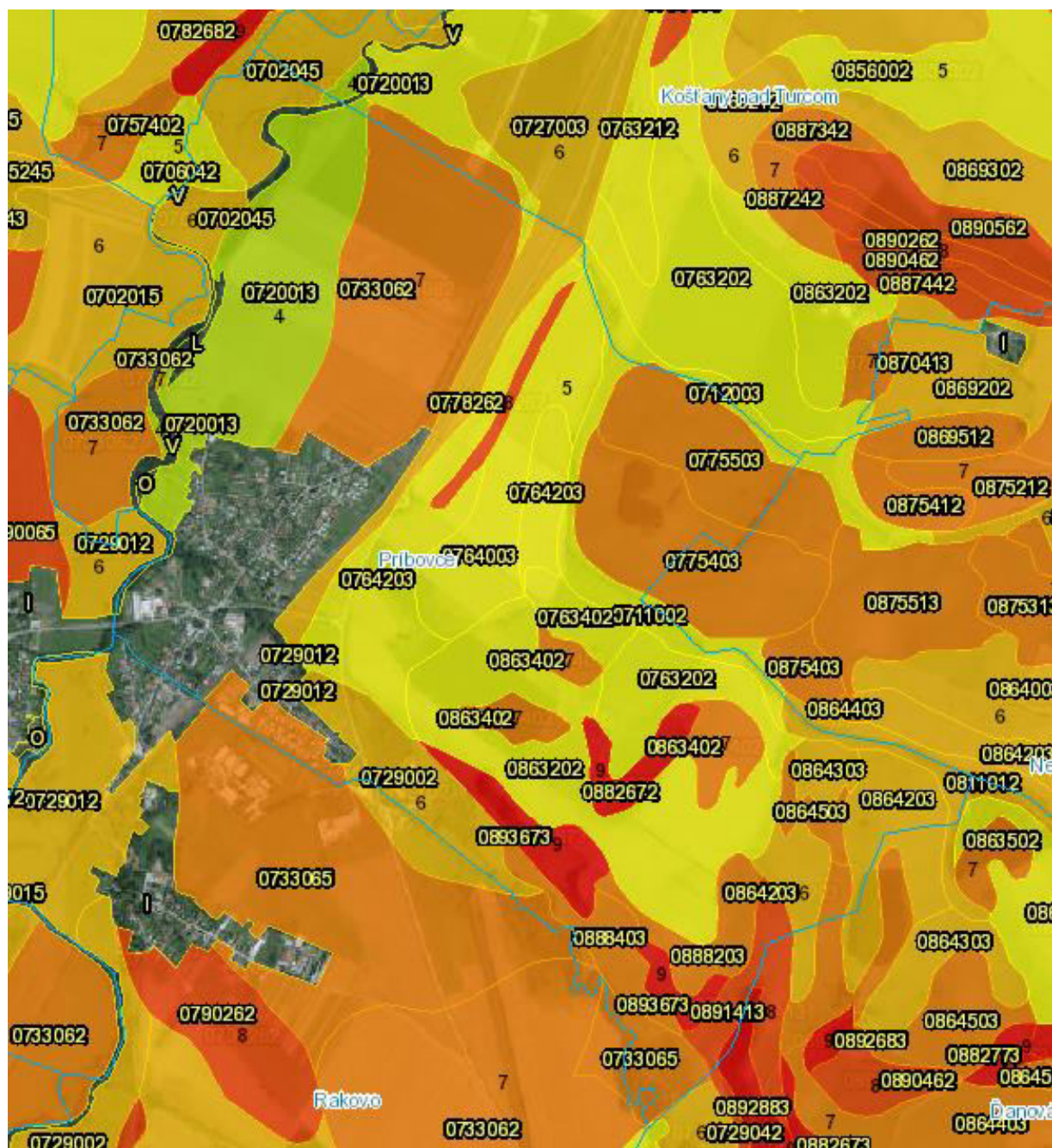
Regozeme sú pôdy málo úrodné, s nízkou ekologickou stabilitou. Vďaka ílovitej textúre majú malú infiltračnú schopnosť, čo je spolu s výskytom na svahoch príčinou ich vysokej eróznej ohrozenosti.

Tab.1 Výskyt pôd na základe bonitných pôdnoekologických jednotiek (BPEJ)

Kód BPEJ	Trieda kvality	Charakteristika hlavných pôdných jednotiek
0702015	6	fluvizeme typické karbonátové, ľahké v celom profile, vysychavé
0702045	6	fluvizeme typické karbonátové, ľahké v celom profile, vysychavé
0706042	5	fluvizeme typické, stredne ťažké
0711002	5	fluvizeme glejové, stredne ťažké (lokálne ľahké)
0712003	5	fluvizeme glejové, ťažké
0720013	4	čiernice typické, prevažne karbonátové, ťažké
0720043	5	čiernice typické, prevažne karbonátové, ťažké
0727003	6	čiernice glejové, ťažké, karbonátové aj nekarbonátové
0729012	6	čiernice typické a čiernice glejové, stredne ťažké až ťažké, na sprašových a svahových hlinách
0733062	7	čiernice (typ) plytké na aluviálnych sedimentoch, plytké, stredne ťažké, ťažké (veľmi ťažké)
0733065	7	čiernice (typ) plytké na aluviálnych sedimentoch, plytké, stredne ťažké, ťažké (veľmi ťažké)
0763202	5	kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, stredne ťažké
0763402	5	kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, stredne ťažké
0764003	5	kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, ťažké
0764203	5	kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, ťažké
0775403	7	kambizeme (typ) plytké na vulkanických horninách, stredne ťažké
0775503	7	kambizeme (typ) plytké na vulkanických horninách, stredne ťažké
0778262	8	kambizeme (typ) plytké na vulkanických horninách, stredne ťažké
0811012	6	fluvizeme glejové, ťažké
0863202	5	kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, stredne ťažké
0863402	7	kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, stredne ťažké
0864203	6	kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, ťažké
0864303	6	kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, ťažké
0864503	7	kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, ťažké
0882672	9	kambizeme (typ) na flyši, na výrazných svahoch: 12-25°, stredne ťažké až ťažké
0888403	7	regozeme typické až regozeme pelické, ojedinele hnedozeme erodované, alebo kambizeme erodované na slieňoch alebo íloch, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké)
0891413	8	regozeme na slieňoch alebo íloch, ťažké až veľmi ťažké
0892883	9	rendziny typické na výrazných svahoch: 12-25°, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké)
0893673	9	Regozeme na výrazných svahoch: 12-25°, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké)

Zdroj: www.portal.vupop.sk

Obr. 2 Bonitné pôdnoekologické jednotky na území obce Príbovce (zdroj: www.portal.vupop.sk)

3.1.6 Klíma

Posudzované územie zasahuje do mierne teplého, veľmi vlhkého, vrchovinového okrsku, pričom júlový priemer teploty vzduchu je viac ako 16°C, s priemerom menej ako 50 letných dní za rok. Táto časť územia je využívaná predovšetkým na poľnohospodárske aktivity.

Priemerné ročné zrážky sa pohybujú od 650 - 950 mm, postupne vrcholové partie Veľkej Fatry dosahujú ročné množstvo zrážok 1100-1200 mm. Najvlhkejším mesiacom je mesiac júl, minimum zrážok pripadá na január resp. február.

Obdobia so snehovou pokrývkou trvajú 85-90 dní a maximálna hrúbka snehovej pokrývky dosahuje 50-75 cm.

Tab.2 Priemerné mesačné a ročné hodnoty zrážok v stanici Martin

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Priem
Mm	47	49	47	51	72	92	95	93	62	62	58	50	778

Tab. 3 Priemerné mesačné teploty vzduchu v stanici Bystrička

	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bystrička	2,0	-1,4	-3,6	-1,9	2,6	7,4	12,8	14,7	16,9	15,5	13,0	7,7

Tab. 4 Prevládajúce smery vetra v stanici Bystrička

Směr vetra	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	0
%	18,3	5,3	3,1	2,0	12,3	11,3	9,7	4,0	34,0

Priemerný ročný úhrn zrážok: 778 mm
 Priemerná ročná teplota vzduchu: 7,4 °C
 Priemerný ročný úhrn výparu: 487 mm

Počet dní so snehovou prikrývkou v oblasti je 85 dní, s nadmorskou výškou počet dní so snehovou prikrývkou rastie a hrebeňové polohy Veľkej Fatry dosahujú 110 – 120 dní.

V práci Komplexná ekologická štúdia regiónu Turiec (Ekoped Žilina, 1994) boli spracované trendové zmeny bilančných úhrnov zrážok pre celé povodie, kotlinu a pohoria. Z analýz vyplynulo, že v celom povodí dochádza k úbytku ročných bilančných hodnôt zrážok o 5 % a výraznejšie zmeny boli zaznamenané v kotline.

V Turčianskej kotline sú na základe údajov SHMÚ nevhodné rozptyľové podmienky emisií charakterizované veľkou početnosťou stavov bezvetria a malých rýchlostí vetra do 2 m/s – ich početnosť je až 74% týchto situácií v roku, z toho 30-34% je bezvetrie až veľmi slabý vietor do rýchlosti 1 m/s. Celková ventilovanosť Turčianskej kotliny je slabá. Slabé prevetrávanie je znásobované častými inverznými stavmi atmosféry, ktoré zabraňujú rozptylu emisií škodlivých látok vo vyšších vrstvách atmosféry a pri ktorých sú tieto koncentrované v prízemnej vrstve ovzdušia. Inverzie sa vyskytujú hlavne vo večerných a nočných hodinách najmä na jeseň a v zime. Počet dní s inverzným stavom, pri ktorom je hrúbka inverznej vrstvy 300-400 m, je v Turčianskej kotline okolo 100 dní v roku. Zhoršenie rozptyľových podmienok ovplyvňuje aj nízke trvanie slnečného svitu v tejto oblasti, ročne v priemere 1450 – 1550 hod. Vysoký výskyt hmiel a nízkej oblačnosti je najmä v zimnom období. Prevládajúce prúdenie vzduchu je v Turčianskej kotline v smere sever-juh.

3.1.7 Oslnenie reliéfu

Oslnenie reliéfu bolo analyzované na základe uhla dopadu slnečných lúčov na reliéf. Čím väčší je uhol dopadu, tým je oslnenie intenzívnejšie. Tento uhol závisí od sklonu reliéfu a orientácie voči svetovým stranám. Napriek generalizácii však oslnenie poskytuje reálnejší obraz o mikroklimatických pomeroch územia ako štatistická charakteristika klímy celej oblasti alebo len orientácia reliéfu voči svetovým stranám. Poskytujú však hlavne ukazovatele relatívnych rozdielov jednotlivých stanovišť z hľadiska príjmu slnečného žiarenia. Prevažná väčšina územia patrí medzi dobre až stredne dobre oslnené plochy reliéfu. Medzi najslabšie oslnené plochy možno zaradiť severné, severovýchodné a severozápadné svahy.

Mikroklimu územia sme charakterizovali pomocou oslnenia reliéfu, na základe sklonitosti a expozície reliéfu voči svetovým stranám. Intenzita oslnenia sa udáva ako množstvo slnečného žiarenia dopadajúce na jednotku plochy.

Tab. 5 Oslnenie reliéfu

expozícia reliéfu	sklonitosť reliéfu				
	< 3°	3° - 6°	6° - 9°	9° - 11°	> 11°
sever	3	3	3	4	5
severovýchod	3	3	3	4	4
východ	3	3	3	3	3
juhovýchod	3	2	2	2	2
juh	3	2	2	1	1
juhozápad	3	2	2	2	2
západ	3	3	3	3	3
severozápad	3	3	3	4	4

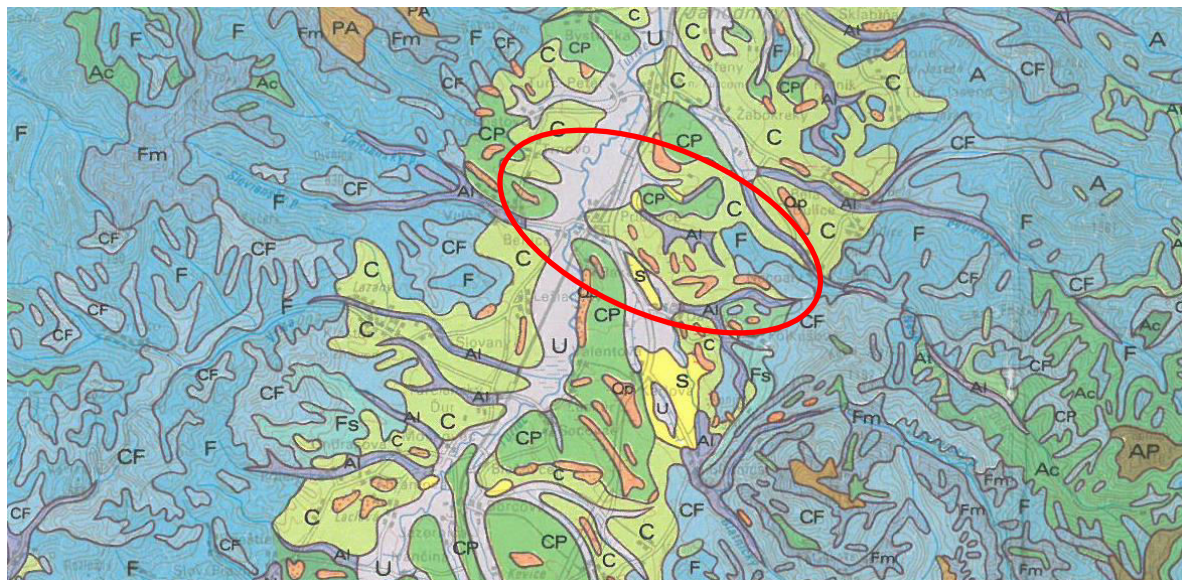
Vysvetlivky: 1 - najlepšie oslnenie, 2 - dobré oslnenie, 3 - stredné oslnenie, 4 - slabé oslnenie, 5 - najslabšie oslnenie.

3.2 BIOTICKÉ ZLOŽKY

3.2.1 Geobotanické členenie – potenciálna vegetácia

Geobotanické členenie územia bolo prevedené podľa Geobotanickej mapy Slovenska (Michalko a kol., 1986) spracovanej v mierke 1 : 200 000.

Geobotanická mapa predstavuje mapové zobrazenie rekonštruovanej vegetácie – rozmiestnenie klimaxových rastlinných spoločenstiev, na ktoré sa viažu aj príslušné zoocenózy a mikrobiocenózy. Je teda vyjadrením prvej štruktúry krajiny a zachytáva všetky pôvodné jednotky ekosystémovej biodiverzity (diverzity na úrovni ekosystémov).

Obr. 3 Výsek z geobotanickej mapy SSR

Na území obce boli podľa geobotanickej mapy vyčlenené nasledovné jednotky:

AI	Lužné lesy podhorské a horské
C	Dubovo - hrabové lesy karpatské
U	Lužné lesy nížinné
CP	Dubovo-hrabové lesy lipové
S	Slatiniská
Qp	Dubové nátržnikové lesy

Lužné lesy podhorské a horské

Sú viazané na alúviu potokov, podmäčané prúdiacou podzemnou vodou alebo často ovplyvňované záplavami. V stromovom poschodí prevláda jelša sivá (*Alnus incana*) a vŕba krehká (*Salix fragilis*), primiešané sú javor horský (*Acer pseudoplatanus*), čremcha strapcovitá (*Padus avium*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*). V krovinnom poschodí sa okrem týchto druhov vyskytujú najmä vŕba purpurová (*Salix purpurea*) a niektoré ďalšie druhy vŕb (*Salix caprea*, *S. aurita*), menej bývajú zastúpené druhy ako ostružina malinová (*Rubus idaeus*), zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*) a jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*). V bylinnom poschodí prevládajú hygrofilné a nitrofilné druhy.

Dubovo - hrabové lesy karpatské

V stromovom poschodí prevládajú dub zimný (*Quercus petraea*) a hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), často sú zastúpené aj javor poľný (*Acer campestre*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), lipa veľkolistá (*Tilia platyphyllos*) a čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), z krovín zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), hloh jednosmenný (*Crataegus monogyna*), hloh obyčajný (*C. laevigata*). V bylinnom podraze sú významné *Carex pilosa*, *Galium schultesii*. Dubovo-hrabové lesy karpatské sú prevažujúcou jednotkou rekonštruovanej prirodzenej vegetácie v území. Vyskytujú sa takmer súvisle v kotline do nadmorskej výšky 450-600 m.

Lužné lesy nížinné

Zahŕňajú vlhkomilné a mezohygrofilné lesy rastúce na aluviálnych naplaveninách pozdĺž vodných tokov, patriace do podzväzu Ulmenion. Zo stromov bývajú zastúpené dub letný (*Quercus robur*), brest hrabolitý (*Ulmus minor*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), javor poľný (*Acer campestre*), čremcha strapcovitá (*Padus avium*) a dreviny mäkkých lužných lesov. V krovinnom poschodí sú to svíb krvavý (*Swida sanguinea*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), bršlen európsky (*Eounymus europaea*), druhy rodu hloh (*Crataegus* sp.). Bylinný podrast je druhovo relatívne bohatý. Táto jednotka bola mapovaná na nive rieky Turiec.

Dubovo-hrabové lesy lipové

Lipové dubohrabiny sú charakteristické pre špecifické klimatické podmienky severných vnútrokarpatských kotlín, vrátane Turčianskej kotliny. V stromovom poschodí prevláda dub letný (*Quercus robur*), často sú zastúpené aj smrek obyčajný (*Picea abies*), borovica lesná (*Pinus sylvestris*), smrekovec opadavý (*Larix decidua*), jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*) a lipa malolistá (*Tilia cordata*), z krovín zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), lykovec jedovatý (*Daphne mezereum*), baza čierna (*Sambucus nigra*), zemolez čierny (*Lonicera nigra*). V bylinnom podraze sú významné *Stellaria holostea*, *Galium*

odoratum, Galium schltessii, Symphytum tuberosum. Dubovo-hrabové lesy lipové sa vyskytujú vo východnej časti katastra a nadväzujú na Dubovo - hrabové lesy karpatské.

Dubové nátržnikové lesy

Druhovú zloženie je veľmi pestré. V stromovom poschodí prevláda dub letný (*Quercus robur*), zastúpené sú aj dub sivastý (*Q. pedunculiflora*), dub zimný (*Q. petraea*), breza bradavičnatá (*Betula pendula*), z krovín krušina jelšová (*Frangula alnus*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), rešetliak prečisťujúci (*Rhamnus catharticus*), slivka trnková (*Prunus spinosa*), hloh obyčajný (*Crataegus laevigata*), ruža šípová (*Rosa canina*). Z bylinného poschodia sú typické druhy *Potentilla alba*, *Melica picta*, *Brachypodium pinnatum*, *Carex montana*, *Vicia cassubica*, *Lathyrus niger*, *Allium zahariadi* a i. Dubové nátržnikové lesy boli v území mapované vo viacerých ostrovčekoch východne a od obce Príbovce vo výškovom stupni dubovo-hrabových lesov karpatských.

Slatiniská

Táto jednotka sa zachovala v nive Blatnického potoka na hranici k.ú. Príboviec a Rakova. Do tejto jednotky patria eutrofné a mezotrofné spoločenstvá zväzov *Caricion davallianae*, *Phragminion communis*, *Caricetum gracilis*.

3.2.2 Súčasná krajinná štruktúra (SKŠ)

Jednotlivé ekosystémy sú tu zastúpené značne nerovnomerne. Dominujú 2 ekosystémy –**intravilány** v južnej časti a **agrocenózy** v severnej a východnej polovici katastrálneho územia.

V rámci popisovaného územia sa nachádza aj mozaika ďalších biotopov, ktoré sú zastúpené väčšinou len na menších plochách, oproti hore uvedeným biotopom. Jedná sa o poľné lesíky, kríkové porasty, ruderalne plochy, stromoradia a záhrady. Vodné biotopy patria medzi významné ekosystémy v danom k.ú. aj napriek tomu, že nezaberajú veľké plochy, ale zohrávajú významnú úlohu v štruktúre krajiny a navyše majú aj významné postavenie z hľadiska ochrany prírody a krajiny. Osobitne sa to týka rieky Turiec, ktorá preteká západným okrajom katastrálneho územia a Blatnického potoka, ktorý tvorí južnú hranicu katastra obce Príbovce.

V riešenom území boli identifikované nasledovné prvky SKŠ (viď výkres č. 1):

Komplex bylinno-trávnej vegetácie	
1.	rekultivované lúky a intenzívne kosené, bez nelesnej drevinnej vegetácie (NDV)
2.	poloprirodné lúky a pasienky s náletom drevín do 50%, i bez náletu drevín
Drevinná vegetácia (lesy a kroviny na PPF)	
3.	komplex krovinnej a drevinnej vegetácie (v skupinách a líniiach) s podrastom
4.	brehové porasty
5.	sprievodná vegetácia dopravných línii
Orná pôda a trvalé kultúry	
6.	orná pôda veľkoblková
7.	orná pôda maloblková
8.	záhrady, plantáže, sady (bez objektov)
9.	plochy s ruderalnou vegetáciou
Vodné toky a vodohospodárske objekty	
10.	vodné toky
Malé priemyselné prevádzky	
11.	malé priemyselné prevádzky, sklady
Dopravné línie a plochy	
12.	cesty
13.	poľné a lesné cesty
14.	železničné trate a plochy
Poľnohospodárske objekty	
15.	areály poľnohospodárskych podnikov

16.	poľné hnojiská (pevné)
Sídelné prvky	
17.	sídelné plochy s rodinnými domami a pridomovými záhradami
18.	IBV a vybavenosť
19.	sídelné plochy s prevahou občianskej vybavenosti
20.	školy
21.	cintorín
22.	sídelná vegetácia
23.	športové ihriská
Ostatné prvky	
24.	devastované a opustené plochy, plochy bez využitia

3.2.2.1 Agrocenózy (polia, lúky, pasienky, ruderalne plochy)

Tento typ ekosystémov sa nachádza vo východnej a severnej časti katastrálneho územia, menšie plochy potom v prelukách medzi cestou I/65 a zastavaným územím obce.

V riešenom území došlo v období kolektívizácie k odstráneniu podstatnej časti remízok, presunom drobných tokov s cieľom scelenia poľnohospodárskych pozemkov do väčších blokov. Významným negatívnym javom v agrocenózach je pevné poľné hnojisko, s negatívnymi vplyvmi hlavne vo forme priesakov a možným znečistením podzemných vôd. Oveľa priaznivejšie v tomto smere možno hodnotiť zriaďovanie dočasných hnojísk na plochách PPF a ich pravidelné striedanie.

Intenzívne obhospodarované plochy sú zastúpené v severnej časti katastrálneho územia, medzi riekou Turiec a železničnou traťou, resp. cestou I/65 vo forme veľkoplošnej ornej pôdy. Uvedené plochy sa vyskytujú aj východne od cesty I/65 na plochách medzi Čiernym potokom a Blatnickým potokom. Lúky a TTP sú zastúpené v kopcovitejšom teréne, hlavne vo východnej časti katastrálneho územia.

Možno konštatovať, že agrocenózy, orná pôda a TTP plošne dominujú v celej severnej a východnej a juhovýchodnej časti katastrálneho územia na rozdiel od južnej a západnej polovice, kde dominuje intravilán a vodný tok rieky Turiec.

Absenciu kosenia a pasenia lúk považujeme z environmentálneho hľadiska za negatívum. Na druhej strane vytvorenie primeraného zastúpenia kríkových a stromových formácií na lúkach a pasienkoch považujeme z environmentálneho hľadiska za pozitívum, ale s požiadavkou na kosenie alebo pasenie prevažnej časti lúk a pasienkov.

Práve z vyššie uvedených dôvodov, lúky porastené kríkovitými formáciami s ružou šíповou (*Rosa canina*), hlohom obyčajným (*Crataegus oxycantha*) a slivkou trnkovou (*Prunus spinosa*), na niektorých miestach doplnenou ostružinami (*Rubus sp.*), príhlavou dvojdomou (*Urtica dioica*) a burinnou vegetáciou, vykazujú vysokú pestrosť druhov rastlín a živočíchov (biodiverzitu).

3.2.2.2 Vodné toky a plochy

V sledovanom území sú vodné ekosystémy zastúpené vodami tečúcimi a periodicky tečúcimi. Biotopmi s tečúcou vodou je samotná rieka Turiec, Blatnický potok, Čierny potok a Býkor. Biotopmi so stojatou vodou sú predovšetkým podmáčané plochy v nivách vodných tokov a čiastočne umelo vytvorené Pribovské rybníky v správe Slovenského rybárskeho zväzu s prevádzkou Slovryb, a.s.

Rieka Turiec má prirodzený charakter v celom úseku, ktorým preteká cez katastrálne územie obce Pribovce, pričom aj v tomto území meandruje. Brehy rieky sú bohato porastené brehovým porastom. Pravidelné zaplavovanie príbrežných pozemkov a výskyt dočasných stojatých vôd v inundáciách toku

(napr. Košťany na Turcom, Benice, Príbovce) patrí medzi základné hydrologické charakteristiky povodia. V súvislosti s hydrologickými zmenami možno pozorovať čoraz väčšie výkyvy v pravidelnom vybrežovaní tunajších tokov už od $Q_{1roč.}$. Po celom úseku plní funkciu nadregionálneho biokoridoru.

Blatnický potok je pravostranný prítok rieky Turiec, do ktorého ústi na hranici k.ú. Príbovce, Rakovo, resp. Benice. V časti pri rybárskom hospodárstve sa Blatnický potok rozvetvuje, hlavné koryto preteká južnou hranicou k.ú. Príbovce, vedľajšie koryto preteká centrálnou časťou obce Príbovce. Blatnický potok je v prevažnej časti v prirodzenom koryte, drobné úpravy sú realizované iba pri križovaní s komunikáciami, resp. železničnou traťou. Brehový porast je zachovaný prakticky po celej dĺžke toku (aj vedľajšieho), chýba iba včasti od železničnej trate po ústie do rieky Turiec, čo je značným negatívom – z hľadiska biodiverzity. Obidve korytá Blatnického potoka plnia funkciu lokálneho biokoridoru.

Čierny potok je skôr typom podhorského toku a v k.ú. preteká poľnohospodárskou plochou. Má prirodzený chrakter bez úprav koryta. Brehový porast nie je vyvinutý po celej dĺžke a je relatívne úzky. Pred zaústením toku Býkor v severnej časti brehový porast absentuje, resp. je zastúpený ojedinelými drevinami a krovinami. Po križovaní so železničnou traťou je koryto Čierneho potoka až po ústie do rieky Turiec upravené. Funkciu lokálneho biokoridoru spĺňa maximálne v hornom toku, ale zároveň zvyšuje biodiverzitu v rámci poľnohospodárskej krajiny.

Príbovský rybník predstavuje umelo vytvorenú vodnú plochu s jasne danou primárnou funkciou a to komerčný chov rýb. Vegetácia je založená iba na severnom brehu rybníka.

3.2.2.3 Intravilán

Reprezentuje ho predovšetkým individuálna bytová zástavba, doplnená obslužnými objektami a areálom bývalého roľníckeho družstva. Značnú plochu zaberajú podnikateľské aktivity, ktoré sú rozmiestnené najmä v južnej časti obce. Okrem samotných budov a objektov tu nachádzame množstvo rôznych udržiavaných plôch, od záhrad, cez zatrávnené plochy, komunikácie a parkovacie plochy. Solitérne alebo v skupinách sa tu vyskytujú široké spektrum ihličnatých a listnatých drevín a to vo forme kríkov i stromov. Okrem našich pôvodných (autochtónnych) druhov tu nachádzame aj cudzokrajné kultivary okrasných drevín.

3.3 OCHRANA KRAJINY A VÝZNAMNÉ KRAJINÁRSKE A EKOLOGICKÉ ŠTRUKTÚRY

Predstavujú súbor jedinečných hodnôt a prvkov krajiny, ktoré sa svojimi mimoriadnymi vlastnosťami odlišujú od ostatných a na ktoré sa vzťahuje legislatívna ochrana. Patria medzi mimoriadne hodnoty prírodného dedičstva. Ich hodnota pre človeka, ako užívateľa krajiny, vyplýva z viacerých úžitkových funkcií, napr. ekostabilizačnej, genofondovej, protieróznej, protiimísnej, hygienickej, historickej, estetickej a inej (Hrnčiarová a kol., 2001).

3.3.1 Chránené územia prírody a lokality

Jedná sa o územia vymedzené v zmysle zákona č. 523/2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Pre územie obce Príbovce sú uvedené územia graficky interpretované vo výkrese č. 4 - Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES a ekostabilizačných opatrení.

Územná ochrana prírody

Do katastrálneho územia obce Příbovce zasahuje národná prírodná rezervácia Turiec, ktorá sa viaže na koryto rieky Turiec. Uvedená NPR má stanovené aj ochranné pásmo. Územie národnej prírodnej rezervácie a jej ochranného pásma je vymedzené VZV KÚ v Žiline č. 3/2003 z 12.6.2003 - 4. stupeň - platí naďalej, vyhláška KÚŽP v Žiline č. 1/2006 z 10.4.2006. Celková plocha NPR je 89,2899 ha, ochranné pásmo zaberá plochu 543,3089 ha.

Zachovalý úsek toku podhorskej rieky s prirodzeným charakterom meandrujúceho koryta a brehových porastov sprevádzaný vlhkými lúkami a spoločenstvami vysokých ostríc v inundačnom území tvorí kosť ramsarskej lokality Mokrade Turca.

Obmedzenia činností pre územie 4. stupňa ochrany a v jeho ochrannom pásme ustanovuje zákon č. 523/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov konkrétne §15 ods. 1.

NATURA 2000

Do riešeného územia zasahuje jedno **územie európskeho významu** – SKUEV0382 Turiec a Blatnický potok. Má výmeru 264,2 ha (stupeň ochrany 2, 3). Okrem rieky Turiec sú 2 úseky vymedzené na toku Blatnický potok.

Predmetom ochrany tohto územia európskeho významu sú druhy: hlaváčka podunajská (*Hucho hucho*), hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), vydra riečna (*Lutra lutra*), bystruška potočná (*Carabus variolosus*), priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*), modráčik bahňavý (*Maculinea nausithous*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), spriadač kostihojový (**Callimorpha quadripunctata*), modráčik krvavcový (*Maculinea teleius*), korýtko riečne (*Unio crassus*), kolok vretenový (*Zingel streber*), šidielko (*Coenagrion ornatum*), klinovka hadia (*Ophiogomphus cecilia*), plž severný (*Cobitis taenia*), mlok hrebatý (*Triturus cristatus*).

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

- 91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy
- 3150 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a /alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition
- 3220 Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov
- 3260 Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu Ranunculion fluitantis a Callitriche-Batrachion
- 3270 Rieky s bahňatými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov Chenopodion rubri p.p. a Bidentation p.p.
- 6210 Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnom podlaží (*dôležité stanovišťa Orchideaceae)
- 6410 Bezkolencové lúky
- 6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa
- 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky
- 7220* Penovcové prameniská
- 7230 Slatiny s vysokým obsahom báz

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území:

- vypúšťanie odpadových vôd a osobitných vôd do povrchových vôd poškodzujúce ukazovatele vody vhodnej pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb
- manipulácia s vodnou hladinou

- hospodársky odber vody
- úpravy tokov, priehrad, rybníkov a ochranných hrádzí
- umiestnenie vodného diela
- budovanie a vyznačenie turistických chodníkov, náučných chodníkov, bežeckých trás, lyžiarskych trás alebo cyklotrás
- likvidácia brehových porastov holorubným spôsobom (oprávnenie správcu toku), nad 100 m dĺžky

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia:

- zriadiť rybochovné zariadenie ak predmetom ochrany v CHÚV je príslušný vodný tok
- ťažobné vrtý na geotermálne vody v prípade ich vypúšťania do toku nad územím
- ostatné ťažobné vrtý s používaním výplachu ak sú vypúšťané do toku nad územím
- úpravy tokov, priehrad, rybníkov a ochranných hrádzí
- umiestnenie zariadenia na vodnom toku alebo inej vodnej ploche neslúžiacej plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela
- malé vodné elektrárne
- tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia
- spaľovne odpadu
- skládky odpadu
- terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery

Navrhované opatrenia:

- protierózne, vodohospodárske, protilávínové, brehoochranné a protideflačné opatrenia
- kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne
- špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrapkáč, drop a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce)
- opatrenia na udržanie primeraného vodného režimu (vyskej hladiny podzemnej vody)
- opatrenia na zlepšenie kvality vôd
- odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny
- spaľovanie biomasy (napr. trstiny počas zimných mesiacov)
- odstraňovanie inváznych druhov rastlín
- ponechávanie mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch bez výsadby drevín
- zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty
- ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky
- zabezpečenie ochrany obojživelníkov v období migrácie (napr. budovanie migračných zábran, transfer jedincov na reprodukčné lokality)
- udržiavanie zimovísk obojživelníkov a priaznivého stavu migračných zón k lokalitám reprodukcie a k niektorým typom letných stanovišť
- obnova zdroja potravy (zarybňovanie)
- uplatňovanie pôvodných druhov drevín pri obnove brehových porastov
- odstraňovanie nepôvodných druhov drevín pri údržbe brehových porastov
- zakladanie nových brehových porastov s uplatnením pôvodných druhov drevín
- usmerňovanie návštevnosti územia

Do riešeného územia nezasahuje žiadne **chránené vtáčie územie**.

V riešenom území sa nachádza lokalita zaradená do **Zoznamu mokradí medzinárodného významu** (Ramsarské lokality) – Mokrade Turca s dátumom zápisu 17.2. 1998.

Lokalita je mozaikou rôznych typov mokraďových ekosystémov Turčianskej kotliny. Charakterizuje ju meandrujúce, skoro prírodné koryto rieky Turiec s takmer nezmeneným vodným režimom a zachovalou vegetáciou. Zastúpené sú tu rozptýlené mŕtve ramená, močiare, prameniská, slatiny, ostricové močiare, sezónne zaplavované lúky a pasienky, lužné lesy a kroviny. Ramsarská lokalita zahŕňa aj maloplošné chránené územia – národné prírodné rezervácie Turiec.

Významná fauna: hlaváčka podunajská (*Hucho hucho*), mieň sladkovodný (*Lota lota*), močiarnica mekotavá (*Gallinago gallinago*), chriašť bodkovaný (*Porzana porzana*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), myšovka horská (*Sicista betulina*), vydra riečna (*Lutra lutra*), bohatá fauna zoobentosu (viac ako 1 000 druhov) a iné.

Významná flóra: kruštík neskorý (*Epipactis albensis*), ostrevka karpatská (*Sesleria caerulea*), ostrica Buekova (*Carex buekii*), vstavačovec strmolistý (*Dactylorhiza incarnata*), rosička okrúhloolistá (*Drosera rotundifolia*) a iné.

Ochrana drevín

V riešenom území sa neachádza žiadny chránený strom.

Územný systém ekologickej stability (ÚSES)

Metodika stanovovania biokoridorov a biocentier je založená na klasifikácii územia podľa súčasnej krajinej štruktúry, použitej pri tvorbe RÚSES okresu Martin (SAŽP, 2010). Dokumentácia RÚSES bola spracovaná v súlade s vyhláškou MŽP SR 492/2006 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 z.z. o ochrane prírody a krajiny.

Základné bloky dokumentácie boli vypracované v zmysle *Metodických pokynov na vypracovanie projektov regionálnych ÚSES a miestnych ÚSES* (Izakovičová a kol, 2000) a *Metodických pokynov na vypracovanie aktualizovaných dokumentov RÚSES* (pracovný materiál SAŽP, Brezníková a kol. december 2009).

V riešenom území boli vyčlenené nasledovné prvky RÚSES:

- genofondovo významné lokality flóry a fauny – predstavujú lokality, na ktorých sa vyskytujú ohrozené a vzácne druhy, uvedené v zozname ohrozených taxónov vyšších rastlín a v príslušných červených zoznamoch živočíchov, ďalej lokality ohrozených a vzácných druhov nižších rastlín, stanovišťa vzácných a ohrozených rastlinných spoločenstiev, lokality s výskytom druhov a spoločenstiev na hranici alebo mimo územia svojho súvislejšieho areálu a lokality s výskytom ekologicky alebo inak významných druhov a spoločenstiev organizmov.
- nadregionálne a regionálne biocentrum
- regionálny biokoridor

V rámci RÚSES boli v katastrálnom území obce Pribovce vyčlenené nasledovné genofondové lokality:

GL123 - Riečny ekosystém Turca

NPR Turiec, územie európskeho významu, Ramsarská lokalita. Prírode blízky ekosystém podhorskej rieky Turiec s veľmi dobre vyvinutými a druhovo bohatými brehovými porastami, prirodzeným režimom toku i charakterom koryta a s nadregionálne významnou refugiálnou a interakčnou (koridorovou) funkciou. Príbrežné mokraďové trávnobylinové spoločenstvá s výskytom *Sesleria uliginosa*, *Carex buekii*, *C. cespitosa*, *C. diandra*, *Bidens cernua*, *Scrophularia umbrosa*, *Thalictrum aquilegiifolium*, *Geranium palustre*, *Filipendula ulmaria*, spoločenstvá hydrofytov s *Batrachium aquatile*, *B. trichophyllum*, *Potamogeton crispus*, *P. perfoliatus*, *Coelogeton pectinatus*, *Zanichellia palustris*. viac ako 800 druhov bentosu (56 nových pre faunu resp. flóru Slovenska): *Rhithrogena lobata*, *Baetis pentaplebeodes*, *Ecdyonurus macani*, *Taeniopteryx nebulosa*, *Nemoura dubitans*,

Siphonoperla taurica, Brachyptera starmachi, Capnia vidua, C. bifrons, Drusus monticola, D. biguttatus, Liponeura brevirostris, L. vimmeri, L. decipiens, významné druhy vážok, zo stavovcov Eudontomyzon mariae, 26 druhov rýb (Hucho hucho, Zingel streber, Cobitis taenia, Alburnoides bipunctatus), viacero druhov obojživelníkov a plazov (Rana kl. esculenta), vyše 170 druhov vtákov (78 hniezdičov) a prírodoochranné významné druhy cicavcov, najmä Lutra lutra, Neomys anomalus, Sicista betulina (Vestnický, Vološčuk eds. 1986, Kadlečík, Topercer eds. 1993).

Biotopy: Ls1.1 Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy 91E0*, Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy 91E0*, Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy 91E0*, Ls2 Dubovo-hrabové lesy, Ls7.4 Slatinné jelšové lesy, Kr7 Trnkové a lieskové kroviny, Kr8 Vrbové kroviny stojatých vôd, Kr9 Vrbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek, Br1 Štrkové lavice bez vegetácie, Br2 Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov 3220, Br5 Rieky s bahňitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov *Chenopodium rubri* p. p. a *Bidention* p. p. 3270, Br6 Brehové porasty devätsilov 6430

Br7 Bylinné lemové spoločenstvá nížinných riek 6430, Br8 Bylinné brehové porasty tečúcich vôd, Vo2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* 3150, Vo4 Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu *Ranunculion fluitantis* a *Callitricho-Batrachion* 3260, Vo5 Oligotrofné až mezotrofné vody s benthickou vegetáciou chár 3140, Vo6 Mezo - až eutrofné poloprirodzené a umelé vodné nádrže so stojatou vodou s plávajúcou alebo ponorenou vegetáciou, Vo8 Spoločenstvá bylín a šachorín eutrofných mokradí s kolísajúcou vodnou hladinou, Ra7 Sukcesne zmenené slatiny, Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky 6510, Lk4 Bezkolencové lúky 6410, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach 6430, Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí, Lk7 Psiarkové aluviálne lúky, Lk9 Zaplavované travinné spoločenstvá, Lk10 Vegetácia vysokých ostríc, Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmition*), Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnom substráte 6210, Tr7 Mezofilné lemy

Ohrozenie: narušenie vodného režimu, úpravy koryta, eutrofizácia, sukcesia, znečisťovanie odpadmi

GL127 - Pod Brehmi

Mezo- až hygrofilné nivné zaplavované pasienky s väčšou mokraďou s fytocenózami zväzu *Phragmition* (aj výskyt *Sesleria uliginosa*, *Polygonum bistorta*), menšími ostricovými mokraďami, sukcesnými štádiami vrbín, skupinami drevinovej vegetácie, bočným ramenom Turca s dobre vyvinutými brehovými porastami a krovinami na príľahlej strane terasy. Vysoká krajinná diverzita, výskyt *Ardea cinerea*, *Ixobrychus minutus*, *Falco subbuteo*, *F. vespertinus*, *Accipiter nisus*, *Circus aeruginosus*, *Tringa ochropus*, *Actitis hypoleucos*, *Alcedo atthis*, *Remiz pendulinus*, *Locustella naevia*, *L. fluviatilis*, *Sylvia nisoria*, *Emberiza schoeniclus*, refúgium poľovnej zveri (*Lepus europaeus*, *Capreolus capreolus*).

Biotopy: Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach 6430, Lk10 Vegetácia vysokých ostríc, Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmition*), Kr7 Trnkové a lieskové kroviny, Kr8 Vrbové kroviny stojatých vôd, Kr9 Vrbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek.

Ohrozenie: narušenie vodného režimu, sukcesia

GL131 – Záhajčie

Poľnohospodárskou činnosťou narušený a geobotanicky významný zvyšok kotlinovej dubohrabiny s viacerými diagnostickými druhmi v bylinovej synúzii.

GL132 - Slatinisko pri Príbovciach

Slatiniskové fytocenózy zväzu *Caricion davallianae* (narušené výstavbou zariadenia Slovryb) s výskytom *Eriophorum latifolium*, *Carex davalliana*, *Sesleria uliginosa*, *Trichophorum caespitosum*,

Carex oederi, Triglochin palustre, Parnassia palustris, Menyanthes trifoliata, Carex lepidocarpa, Molinia caerulea, primula farinosa, Salix repens ssp. rosmarinifolia, Carex hostiana (Bosáčeková 1974, Škovirová in verb.). Živočichy: významné druhy rovnokrídlovcov dvojkrídlovcov (Hilara pruinosa), obojživelníkov (Hyla arborea) (Straka in verb.), plazov (Lacerta vivipara) i cicavcov (Micromys minutus) (Darola 1979). Dactylorhiza incarnata subsp. haematodes, Dactylorhiza majalis, Epipactis palustris, Sesleria caerulea

Biotopy: Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz 7230, Lk4 Bezkolencové lúky 6410, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach 6430, Lk10 Vegetácia vysokých ostríc, Kr8 Vrbové kroviny stojatých vôd, Br6 Brehové porasty deväťsilov 6430

Ohrozenie: narušenie vodného režimu, sukcesia

GL133 - Ďanovská terasa (Chrast' – Veľká strán – Malá strán)

Hrany a stránne terasy s JZ orientáciou so zvyškami dubohrabín a xerotermofilnými tránobylinovými fytocenózami s Festuca rupicola, Cirsium acaule (Bernátová ms.) a s výskytom teplomilnej arachnofauny (Svatoň in verb.).

Biotopy: Ls2 Dubovo-hrabové lesy, Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte 6210, Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky 6510, Kr7 Trnkové a lieskové kroviny

Ohrozenie: sukcesia

GL134 - Ďanová – Pod Chrastou

Melioráciou narušená slatinná lúka s fytocenózami zväzu Caricion davallianae s viacerými diagnostickými druhmi (Škovirová, Kadlečík in verb.).

Biotopy: Ra7 Sukcesne zmenené slatiny

Ohrozenie: narušenie vodného režimu, sukcesia

GL181 - ekosystém Blatnického potoka

Veľmi dobre vyvinuté krovito-stromovité brehové porasty s prevahou vrby krehkej s vysokou druhovou bohatosťou krovinného a bylinného poschodia. Rastliny: Fontinalis antipyretica, Carex spp., Molinia arundinacea, Geranium palustre, Thalictrum aquilegifolium, Aconitum variegatum, Aquilegia vulgaris, Listera ovata, Lycopodium europaeus, Lunaria rediviva, Scirpus sylvaticus, Scrophularia umbrosa, Valeriana sambucifolia. Živočichy: ryby Hucho hucho, Thymallus thymallus, Salmo trutta trutta m. fario, Phoxinus phoxinus, Lota lota, Cottus poecilopus, plazy Natrix natrix, vtáky Falco subbuteo, Actitis hypoleucos, Streptopelia turtur, Remiz pendulinus, Muscicapa striata, Ficedula hypoleuca, Saxicola rubetra, Cinclus cinclus, cicavce Micromys minutus, Neomys fodiens, Mustela erminea, Lutra lutra.

Biotopy: Br1 Štrkové lavice bez vegetácie, Br2 Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov 3220, Br4 Horské vodné toky a ich drevinná vegetácia s vrbou sivou (Salix elaeagnos) 3240, Br6 Brehové porasty deväťsilov 6430, Br7 Bylinné lemové spoločenstvá nížinných riek 6430, Br8 Bylinné brehové porasty tečúcich vôd, Kr8 Vrbové kroviny stojatých vôd, Kr9 Vrbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek, Vo7 Makrofytná vegetácia plytkých stojatých vôd (Ranunculon aquatilis), Vo8 Spoločenstvá bylín a šachorín eutrofných mokradí s kolísajúcou vodnou hladinou, Vo9 Ruderalizované porasty v zamokrených depresiách na poliach a na obnažených dnách rybníkov, Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz 7230, Ra7 Sukcesne zmenené slatiny, Lk4 Bezkolencové lúky 6410, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach 6430, Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí, Lk10 Vegetácia vysokých ostríc, Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí (Phragmites), Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy 91E0*

Ohrozenie: narušenie vodného režimu, sukcesia, znečisťovanie odpadmi.

Z **biocentier** boli v území vyčlenené:

Nadregionálne biocentrum Turiec (NRBc3 Turiec) - Zachovalý úsek toku podhorskej rieky s prirodzeným charakterom meandrujúceho koryta s príľahlými občasne zaplavovanými lúkami a pasienkami, slepými ramenami s vyvinutou vodnou a litorálnou vegetáciou, mozaika vodných, slatinných i iných mokradových porastov, rozsiahlejšie xerothermofilné trávno-bylinové i krovinné fytocenózy.

Biotopy: Ls1.1 Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy 91E0*, Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy 91E0*, Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy 91E0*, Ls2 Dubovo-hrabové lesy, Ls7.4 Slatinné jelšové lesy, Kr7 Trnkové a lieskové kroviny, Kr8 Vrbové kroviny stojatých vôd, Kr9 Vrbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek, Br1 Štrkové lavice bez vegetácie, Br2 Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov 3220, Br5 Rieky s bahňatými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov *Chenopodium rubri* p. p. a *Bidention* p. p. 3270, Br6 Brehové porasty devätsilov 6430, Br7 Bylinné lemové spoločenstvá nížinných riek 6430, Br8 Bylinné brehové porasty tečúcich vôd, Vo2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* 3150, Vo4 Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu *Ranunculion fluitantis* a *Callitricho-Batrachion* 3260, Vo5 Oligotrofné až mezotrofné vody s bentickou vegetáciou chár 3140, Vo6 Mezo - až eutrofné poloprirodzené a umelé vodné nádrže so stojatou vodou s plávajúcou alebo ponorenou vegetáciou, Vo8 Spoločenstvá bylín a šachorín eutrofných mokradí s kolísajúcou vodnou hladinou, Ra7 Sukcesne zmenené slatiny, Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky 6510, Lk4 Bezkolencové lúky 6410, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach 6430, Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí, Lk7 Psiarkové aluviálne lúky, Lk9 Zaplavované travné spoločenstvá, Lk10 Vegetácia vysokých ostríc, Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmition*), Tr1 Suchomilné trávno-bylinné a krovinné porasty na vápnom substráte 6210, Tr7 Mezofilné lemy

Legislatívna ochrana, genofondové lokality v k.ú. Príbovce: NPR Turiec, OP NPR Turiec, SKUEV 0382Turiec a Blatničianka, Ramsarská lokalita Mokrade Turca, genofondové lokality GL123, 124

Ohrozenia: narušenie vodného režimu, sukcesia, eutrofizácia, úpravy koryta, invázne druhy, znečisťovanie odpadmi, výstavba bariér a hatí, výstavba infraštruktúry, rekreačné aktivity (motokros).

Ekostabilitačné a manažmentové opatrenia: zákaz ťažby štrku v riečišti, vylúčenie výrubov v brehových porastoch s výnimkou odstraňovania drevín zasahujúcich do vody, odstránenie resp. spriechodnenie existujúcich bariér, likvidácia porastov inváznych druhov, pri výstavbe a údržbe ciest minimalizovať zásahy do ekosystémov vodných tokov, pri výstavbe neumiestňovať stavby v blízkosti toku (len vo vzdialenosti 500 m a viac)

Regionálne biocentrum Blatničianka – Daňovská terasa (RBc14) - Najcennejšie úseky prirodzeného toku Blatnického potoka, vrátane brehových porastov, Daňovského rybníka a príľahlých terás. Biocentrum sa skladá z dvoch častí, ktoré sú oddelené intravilánom obce Žanová. Územie sa vyznačuje mimoriadne vysokou biodiverzitou. Významné sú veľmi dobre vyvinuté krovito-stromovité brehové porasty s prevahou vrby krehkej s vysokou druhovou bohatosťou krovinného a bylinového poschodia, ďalej slatiniskové lúky (čiastočne narušené výstavbou zariadenia Slováky a melioráciami), hrany a strány terasy s juhozápadnou orientáciou so zvyškami dubohrabín a xerothermofilnými trávno-bylinovými fytocenózami, rybník s nesúvislými úzkymi lemami litorálnych fytocenóz.

Biotopy: Br1 Štrkové lavice bez vegetácie, Br2 Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov 3220, Br4 Horské vodné toky a ich drevinná vegetácia s vrbou sivou (*Salix elaeagnos*) 3240, Br6 Brehové porasty devätsilov 6430, Br7 Bylinné lemové spoločenstvá nížinných riek 6430, Br8 Bylinné brehové porasty tečúcich vôd, Kr8 Vrbové kroviny stojatých vôd, Kr9 Vrbové kroviny na

zaplavovaných brehoch riek, Vo7 Makrofytná vegetácia plytkých stojatých vôd (Ranunculion aquatilis), Vo8 Spoločenstvá bylín a šachorín eutrofných mokradí s kolísajúcou vodnou hladinou, Vo9 Ruderalizované porasty v zamokrených depresiách na poliach a na obnažených dnách rybníkov, Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz 7230, Ra7 Sukcesne zmenené slatiny, Lk4 Bezkolencové lúky 6410, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach 6430, Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí, Lk10 Vegetácia vysokých ostríc, Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí (Phragmites), Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy 91E0*, Ls2 Dubovo-hrabové lesy, Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnom substráte 6210, Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky 6510, Kr7 Trnkové a lieskové kroviny.

Legislatívna ochrana, genofondové lokality: SKUEV 0382 (časť), GL 132, 133, 134, 181

Ohrozenia: narušenie vodného režimu, sukcesia, ruderalizácia, zmena druhového zloženia dubovo-hrabových porastov (výsadba Picea abies), znečisťovanie odpadmi, invázne druhy

Ekostabilitačné a manažmentové opatrenia: vylúčenie výrubov v brehových porastoch, likvidácia porastov invázných druhov, pri výstavbe a údržbe ciest minimalizovať zásahy do ekosystémov vodných tokov, pri výstavbe neumiestňovať stavby v blízkosti toku, zahrnúť lúčne a slatinné biotopy do bežného obhospodarovania a udržiavať ich výrubmi sukcesných drevín a kosením, zabrániť výstavbe, ťažbe sedimentov, odvodňovaniu a podobným zásahom, realizovať opatrenia na zlepšenie vodného režimu lokalít, zabrániť rozšľapavaniu a eutrofizácii plôch priehonmi dobytku (občasné extenzívne prepasenie však paušálne nevylučovať), zachovávať pôvodné druhové zloženie lesíkov podľa zloženia potenciálnej prirodzenej vegetácie, nenarušovať ťažkými mechanizmami pôdu.

Regionálny biokoridor Blatnický potok (RBk11) - hydricko - terestrický biokoridor, tvorený vodným tokom Blatnického potoka a rozľahlým územím poľnohospodárskej krajiny v priestore medzi Blatnicou a Folkušovou. Prepája PRBc 2 Bralná Fatra, RBc14 Blatničianka – Ďanovská terasa a NRBC3 Turiec. Horný tok Blatnického potoka je súčasťou PRBc 2 Bralná Fatra. Celková dĺžka toku je 18,6 km, plocha povodia je 100,05 km² a priemerný prietok toku je 1,38 m³.s⁻¹. Nad obcou Blatnica priberá najvýznamnejší prítok - Gaderský potok (dĺžka 17,7 km, plocha povodia 55,0 km², prietok 0,81 m³.s⁻¹). Celkovo sa pozdĺžny sklon pohybuje v rozpätí 5-17 ‰. V prirodzených úsekoch má tok typický kotlinový charakter - široké zákruty až meandre s výrazne vyvinutými nárazovými a nánosovými brehmi, s prirodzenými procesmi transportu materiálu, jeho usadzovaním na nánosových brehoch a v štrkovo-piesčitých sihotiach (ostrovoch) a s miestami výraznou laterálnou eróziou nárazových brehov. Účinky týchto procesov sú však deštruktívne len na miestach s nedostatočne zachovanými a málo širokými brehovými porastmi. Potok napája VN Ďanová a rybníčné hospodárstvo Slovrby Pribovce.

Legislatívna ochrana, genofondové lokality GL 185, 186, na toku je vyčlenená časť SKUEV 0382Turiec a Blatničianka (biocentrum)

Ohrozenia, konfliktné uzly:

- Existujúce bariéry – MVE na toku v obci Blatnica a v Ďanovej
- Regulácia tokov v intravilánoch, absencia brehových porastov
- Šírenie invázných druhov rastlín
- Križovanie s cestami, železnicou a elektrickým vedením
- Výstavba v blízkosti toku
- Pripravovaná výstavba rýchlostnej cesty R3

Ekostabilizačné a manažmentové opatrenia:

- odstránenie resp. spriechodnenie existujúcich bariér a nevytváranie nových
- revitalizovať regulované vodné toky, znižovať bariérový efekt umelo upravených brehov

- likvidácia porastov inváznych druhov
- pri výstavbe neumiestňovať stavby v blízkosti tokov
- zmierniť dopady výstavby dopravnej infraštruktúry realizáciou technických opatrení zabezpečujúcich priechodnosť a funkčnosť biokoridorov (podchody, navádzacie zábrany, odstraňovanie bariér)

V riešenom k.ú. boli v rámci spracovania KEP-u vyčlenené nasledovné prvky MÚSES:

Za **lokálny biokoridor** je možné považovať Čierny potok, vrátane jeho prítokov, napriek ich pomerne nízkej ekologickej hodnote (biologicky hodnotné sú len úseky nad cestou I/65, teda mimo zastavanej časti) v dôsledku regulácie. Ich koridorový potenciál tým nie je znížený, je však potrebné aby sa toky a príbrežná vegetácia postupne rekonštruovali do stavu blížiaceho sa pôvodným podmienkam (aspoň mimo zastavané územie obce, kde už nie je priestor pre nápravu a cieľom regulácie tu bola jednoznačne protipovodňová ochrana sídla formou rýchleho odtoku z územia.

3.3.2 Prírodné zdroje

3.3.2.1 Ochrana vodných zdrojov

Do riešeného územia nezasahuje žiadna **chránená vodohospodárska oblasť** vyčlenená v zmysle zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách (vodný zákon).

V zmysle prílohy č. 1 k vyhláške č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov sú zaradené medzi **vodohospodársky významné vodné toky** rieka Turiec (číslo hydrologického povodia 4-21-05-020) a Blatnický potok (číslo hydrologického povodia 4-21-05-075).

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne ochranné pásma vodárenských zdrojov.

3.3.2.2 Ochrana pôdných zdrojov

Od 1. mája roku 2004 platí zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, podľa ktorého treba osobitne chrániť pôdu zaradenú podľa kódu BPEJ (7 miestneho) do prvých 4 skupín (z 9 skupín). Skupina 1 sú najlepšie pôdy a skupina 9 najhoršie. V riešenom území sa nachádzajú pôdy osobitne chránené v zmysle uvedeného zákona. Plošne zaberajú pravý breh rieky Turiec, a priestor medzi cestou I/65 a Čiernym potokom.

3.4 STRESOVÉ JAVY A ZDROJE

Stresové javy sú prírodné, antropogénne (človekom podmienené), ako aj antropické (človekom priamo vyvolané) javy, ktoré aktívne alebo potenciálne ohrozujú životné prostredie človeka. Stresové javy a zdroje podstatne obmedzujú, príp. až znemožňujú využívanie územia na daný účel.

3.4.1 Prírodné stresové javy (geodynamické javy)

Výskyt flyšoidných komplexov, geomorfológia a hydrogeologické pomery územia podmieňujú výskyt svahových gravitačných pohybov rôzneho charakteru, veku, vývojového štádia a rôznej aktivity. Geodynamické javy vo forme svahových deformácií, ktoré ovplyvňujú využívanie územia sú vyvinuté predovšetkým na strmších svahoch budovaných flyšoidným komplexom. Tieto boli identifikované hlavne vo svahovitom teréne vo východnej časti katastrálneho územia, v úzkom páse toku Čierny potok a SV od rybného hospodárstva (zdroj: mapový portál SGUDŠ: Atlas máp stability svahov SR). Ďalšie výrazne postihnuté územie podľa uvedeného zdroja patrí do rajónu III.C - Rajón nestabilných území. Územia svahových deformácií so stredným až vysokým stupňom náchylnosti k aktivizácii svahových deformácií (svahy s aktívnymi, potenciálnymi a stabilizovanými formami svahových deformácií, s výnimkou stabilizovaných podpovrchových plazivých deformácií a stabilizovaných skalných zrútení). Aktivizácia svahových deformácií je možná vplyvom prírodných pomerov alebo negatívnymi antropogénnymi faktormi, resp. ich kombináciou.

Ostatné územie východne od cesty I/65 patrí do rajónu II.A – potenciálne nestabilné územie. Jedná sa o územia s doteraz nezaregistrovanými svahovými deformáciami, s priaznivou geologickou stavbou nevylučujúcou v prípade priaznivých morfológických pomerov občasný vznik svahových deformácií (najmä skupiny zosúvania a tečenia) vplyvom prírodných pomerov. Územia sú citlivé na negatívne antropogénne zásahy. V územiach s nedostatočnou preskúmanosťou je predpoklad existencie doteraz nezaregistrovaných svahových deformácií. Rajón zahŕňa aj územia postihnuté intenzívnou výmoľovou eróziou a územia ohrozené opadávaním úlomkov.

Zvyšné územie, ktoré sa viaže na aluviálnu nivu rieky Turiec patrí medzi stabilné územia.

Nepriaznivým faktorom je výstavba nových komunikácií v nestabilných územiach. Nesprávne trasované komunikácie a kanalizácie veľmi nepriaznivo vplyvajú na stabilitu potenciálnych zosuvov. Výstavba nových objektov na zosunoch môže podstatne zhoršiť ustálené pomery na viacerých miestach. Nebezpečné situácie nastávajú v prípade podrezania alebo priťaženia zosuvných svahov. Lokalizácia stavieb v týchto územiach je podmienená výsledkami geologického prieskumu. Podľa predbežných návrhov sa s výnimkou koridoru rýchlostnej cesty R3 žiadne stavby nenavrhujú v rajóne nestabilných území.

Erózne procesy majú podstatne menšie rozšírenie, postihujú predovšetkým jemnozrnné deluviálne sedimenty v nadloží sedimentov paleogénu.

Seizmicita územia

Podľa STN 73 0036 (Seizmické zaťaženie stavebných konštrukcií) patrí posudzované územie do oblasti 6-7° makroseismickej intenzity MSK-64.

Inundácie a územie ohrozené povodňami

Technickými a organizačnými opatreniami môžeme škodám predísť alebo ich zmenšiť. K ohrozeniu človeka dochádza, ak hladina pretekajúcej vodnej masy dosiahne výšku 1 m na zaplavenom území a rýchlosť prúdu je nad 1 m / s. Pri výške vody nad 3 m dochádza už k borení domov. S rastúcim prietokom rastie rýchlosť prúdu a množstvo vodou unášaného materiálu.

Hoci záplavy predstavujú z hľadiska osídlenia a hospodárskeho využitia nívnych území pomerne výrazný limitujúci faktor (podmáčanie obytných objektov a záhrad v intravilánoch obcí, obmedzenie poľnohospodárskej výroby), ich funkcia je v nívnych ekosystémoch nezastupiteľná a úpravy vodných tokov za účelom ochrany území pred povodňami sú prípustné len v odôvodnených prípadoch v intravilánoch obcí v súvislosti s ochranou zdravia a majetku občanov.

V riešenom území sú povodňami postihnuté hlavné toky v katastrálnom území obce Príbovce, rieka Turiec a Blatnický potok. Záplavové územia pre prietok Q_{100} sú interpretované vo výkrese č. 2 – Environmentálne limity využitia územia.

3.4.2 Sekundárne stresové javy a ich zdroje

V riešenom území boli identifikované nasledovné negatívne antropogénne aktivity a vplyvy na krajinu (systém stresových faktorov).

3.4.2.1 Znečistenie ovzdušia

V riešenom území sa nenachádzajú prevádzky, ktoré by spôsobovali výrazné znečistenie ovzdušia. Tieto pochádzajú skôr zo vzdialenejších zdrojov väčších miest ako Martin, Žilina, Ružomberok a hornonitrianska oblasť. Zdrojom znečistenia ovzdušia sú skôr lokálne kúreniská (hlavne počas zimnej vykurovacej sezóny a zhoršených rozptylových podmienok) ako aj cesta I/65 a II/519, menšej miere neelektrifikovaná železničná trať. K bodovým zdrojom znečisťovania ovzdušia možno zaradiť aj prevádzku TTS, ktorá vyvíja kogeneračnú jednotku so spaľovaním odpadového oleja. Z hľadiska znečisťovania ovzdušia má väčší význam cesta II/519 nakoľko v čase spracovania KEP-u na ceste I/65 prebiehala rekonštrukcia cesty v úseku Príbovce – Turčianske Teplice a značná časť dopravy bola presmerovaná na cestu II/519, ktorá vedie intravilánom obce Príbovce.

3.4.2.2 Kontaminácia a erózne ohrozenie pôdy

Pôdy sú polyfunkčné útvary, ktoré okrem najdôležitejšej produkčnej schopnosti plnia celý rad ekologických a socio-ekonomických funkcií. Fungujú ako filter, pufer a transformátor medzi atmosférou a podzemnou vodou na jednej strane a atmosférou, podzemnou vodou a rastlinstvom na strane druhej. Schopnosť pôdy zadržiavať zrážkové vody a poskytovať ich pre povrchové a podzemné vody je v krajine nezanedbateľnou funkciou.

Pôda predstavuje polyfunkčnú zložku ekosystémov, ktorá okrem primárnej funkcie produkovať biomasu (úrodnosť pôdy) plní ešte celý rad tzv. mimoprodukčných – environmentálnych funkcií (pufračná, transformačná, akumulčná, génová rezerva, habitat, zdroj surovín, priestorová báza pre ľudské aktivity a pod.).

Kontaminácia pôdy je pojem úzko súvisiaci s pojmom kvality pôdy, ktorú nie je možné definovať tak jednoznačne, ako v prípade vody (vhodnosť na pitie) alebo ovzdušia (vhodnosť na dýchanie) a preto nie je ani verejnosťou tak citlivo vnímaná. Kontamináciu pôdy môžeme v širšom slova zmysle definovať ako každé zvýšenie obsahu škodlivých látok v pôde, v užšom slova zmysle je to také zvýšenie obsahu škodlivých látok, ktoré má za následok obmedzenie potenciálu niektorej pôdnej funkcie. V minulosti favorizovaná produkčná funkcia pôdy – schopnosť pôdy produkovať zdravotne bezpečné potraviny zostáva stále na prvom mieste, ale v súvislosti s kontamináciou pôdy sa stále viac zdôrazňuje najmä filtračná funkcia vo vzťahu k zásobám pitnej vody.

V súvislosti s kontamináciou môže pôda vystupovať vo viacerých úlohách:

- pôda môže byť sama znečisťovaná kontaminujúcimi látkami z iných zdrojov (z geochemického prostredia, z hydrosféry, z antropogénnych zdrojov – doprava, priemysel, poľnohospodárstvo a pod.)

- pôda môže byť zdrojom znečistenia iných zložiek životného prostredia (hydrosféry, atmosféry – volatilizácia, prašnosť, biosféry – prienik škodlivín do rastlín a ďalej do potravných reťazcov)
- pôda pôsobí v ekosystémoch ako filter pre vodu a „skládka nebezpečného odpadu“, mnohé kontaminanty sa v pôde transformujú a imobilizujú väzbou na sorpčný komplex pôdy, čím sa stávajú pre ekosystémy neškodné. V tejto súvislosti treba spomenúť fenomén „chemickej časovanej bomby“, keď sa kontaminácia pôdy neprejaví negatívne ihneď, ale až po istom čase, keď sa vyčerpajú pufrčné mechanizmy v pôde, alebo sa zmení niektorá vlastnosť pôdy. Typickým spúšťacím mechanizmom býva acidifikácia pôdy, keď pri poklese pH pod určitú hranicu dôjde k mobilizácii ťažkých kovov naakumulovaných v pôde v minulosti.

Z hľadiska kontaminácie teda nie je dôležitý len celkový obsah škodlivej látky v pôde, ale hlavne chemické formy, v ktorých je kontaminant v pôde prítomný. Na formy kontaminantov v pôde má okrem pôvodu kontaminantu vplyv celý rad pôdných vlastností, hlavne pH, obsah a zloženie ílových minerálov, obsah pôdnej organickej hmoty, štruktúra a textúra pôdy apod. Vo všeobecnosti platí, že kontaminácia pôdy sa menej škodlivo prejaví v karbonátových, hlinitých, humózných pôdach s dobrou štruktúrou, kde sú kontaminanty inaktivované väzbou na ílové minerály a pôdnu organickú hmotu a nedochádza ku kontaminácii podzemných vôd alebo ich príjmu rastlinami. Naopak v pôdach málo humózných, plytkých, kyslých a piesočnatých už malé množstvo kontaminantov môže pôsobiť toxicky na rastliny a mikroorganizmy a môže spôsobiť kontamináciu podzemných vôd, keďže veľký podiel celkového obsahu sa nachádza v mobilných formách. Tá istá koncentrácia kontaminantu teda môže byť v jednej pôde neškodná, v inej toxická.

Limitné hodnoty rizikových prvkov v poľnohospodárskych pôdach u nás stanovuje príloha č. 2 Zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý vstúpil do platnosti 1. mája 2004. Limitné hodnoty sú stanovené na základe hranice dostupnosti prvkov pre rastliny (za limitnú sa považuje koncentrácia, pri ktorej je prvok vo zvýšenej miere prijímaný rastlinami a vstupuje do potravného reťazca, pričom fytotoxicita sa ešte prejavovať nemusí) pre obsahy prvkov vo výluhu jemnozeme lúčavkou kráľovskou diferencovane podľa pôdných druhov.

Základnú informáciu o stave kontaminácie pôd v riešenom území poskytuje Geochemický atlas Slovenska – časť pôdy (Čurlík, Ševčík, 1999). Atlas bol zostavený na základe analýzy vzoriek pôdy, odobratých z humusového A horizontu (0-20 cm) a C horizontu (pôdotvorného substrátu) 5 183 pôdných sond na celom území SR.

Riešené územie nie je zaradené medzi zraniteľné oblasti v zmysle NV SR č. 249/2003 Z.z., ktoré sú definované ako poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých je koncentrácia dusičnanov vyššia ako 50 mg.l^{-1} , alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť.

Vzhľadom na nedostatočné množstvo dostupných podkladových materiálov ako aj zameranie dokumentácie KEP-u nebolo možné v dostatočnom rozsahu spoľahlivo vyhodnotiť **potenciálnu eróziu ohrozenosť poľnohospodársky využívaných plôch PPF**, preto navrhujeme spracovať osobitnú štúdiu hospodárenia v krajine s definovaním protieróznych opatrení vo vzťahu k revitalizácii vodných tokov v riešenom území s cieľom zvýšenia zadržiavania vody v krajine na rozdiel od povrchového sústredeného odtoku. Navrhujeme zamerať sa skôr na opatrenia ekologicko-prírodného charakteru ako technického charakteru.

Vo všeobecnosti je možné protierózne opatrenia rozdeliť na:

Opatrenia krajinnno-ekologické

- pestovanie plodín vo vegetačných pásoch
- optimalizácia výmer pozemkov

- vhodné umiestnenie pestovaných plodín (napr. pestovanie širokoriadkových plodín – kukurica a zemiaky na pozemkoch s max. sklonom do 8%)
- realizácia vegetačných pásov s protieróznym účinkom medzi pozemkami (pozemky so sklonom od 15 do 25% strieďať s TTP a pozemky od 25 do 50% trvalo zatrávniť)

Opatrenia agrotechnické spočívajú hlavne v realizácii protieróznej orby, a protieróznej ochrany zemiakov a kukurice a pod. Z technických opatrení ide napr. o terasovanie pozemkov a terénne úpravy.

3.4.2.3 Znečistenie vôd

Vzhľadom na to, že obec je napojená na kanalizáciu, nedochádza v súčasnosti k priamemu znečisťovaniu vodného toku splaškami z domov. Potenciálnym zdrojom možného znečistenia vodného toku sú prípadne havarijné úniky škodlivých látok z príslušných podnikateľských areálov, ktoré sú umiestnené v južnej časti obce v blízkosti Blatnického potoka. Ďalším zdrojom možného znečistenia a zanášania je aj voľba nevhodných foriem obhospodarovania pôd.

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 174/2017 Z.z. ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti sa k.ú. obce Pribovce nachádza medzi zraniteľnými oblasťami uvedenými v prílohe č. 1 nariadenia.

Blatnický potok a rieka Turiec sú zaradené medzi vodohospodársky významné vodné toky v zmysle prílohy č. 1 k vyhláške č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov.

Pre sledovanie kvality povrchových vôd je v širšom území zriadené SHMÚ Bratislava odberné miesto Turiec – Vrútky, riečny km 3,50, pre vyhodnotenie tried čistoty podľa jednotlivých ukazovateľov.

Tab.6 Kvalita povrchových vôd rieky Turiec

Profil	Ukazovatele podľa STN 75 7221				
	A	B	C	D	E
riečka Turiec					
Vrútky	II	II	III	II	III

Vysvetlivky :
 A - ukazovatele kyslíkového režimu
 B - základné chemické ukazovatele
 C - doplňujúce chemické ukazovatele
 D - ťažké kovy
 E - biologické a mikrobiologické ukazovatele
 I - najnižší stupeň znečistenia
 V - najvyšší stupeň znečistenia

Zdroj: Kvalita povrchových a podzemných vôd 2005 – 2006, SHMÚ Bratislava

Kvalita ostatných povrchových tokov územia nie je sledovaná. Podľa terénnych zisťovaní sa na ich znečisťovaní podieľa hlavne osídlenie.

3.4.2.4 Negatívne vplyvy na biotu

Najvýznamnejšími činiteľmi znehodnocovania a ničenia prostredia bioty v riešenom území pochádzajú z nedávnej minulosti obdobia kolektivizácie poľnohospodárstva, ktorých negatívnym sprievodným javom bolo sceľovanie pozemkov odstraňovaním remízok, intenzifikácia poľnohospodárstva a zanechanie extenzívneho spôsobu využívania niektorých typov ekosystémov (kosenie lúk, pasenie pasienkov), prekládkami a reguláciou vodných tokov v krajine, znížením vododržnosti v mikropovodiach, narušením chemizmu pôd nevhodným hnojením a používaním pesticídov, ako aj voľbou nevhodných foriem hospodárenia a rozšírením ruderalných spoločenstiev.

Rieka Turiec má zachovalý brehový porast po celom úseku, ktorým preteká územím obce Pribovce, čo predovšetkým súvisí s vysokým stupňom ochrany rieky, do ktorej spadajú aj brehové porasty.

Blatnícky potok s výnimkou úseku pred zaústením do rieky Turiec má zachovaný brehový porast v prevažnej časti, aj keď čiastočne má sekundárny pôvod. Je zachovaný aj v rámci zastavaného územia obce. V ostatných tokoch vo voľnej krajine, predovšetkým sa jedná o Čierny potok, brehový porast bol odstránený v priestore cesty I/65 a železničnej trate. V ostatnom úseku je pomerne riedky s nízkou pokryvnosťou. To isté sa týka malých potokov v pretekajúcich (resp. občasne tečúcich) v poľnohospodársky intenzívne využívanej krajine vo východnej časti katastrálneho územia.

3.5 OCHRANNÉ PÁSMA A TECHNICKÉ PÁSMA

Ochranné pásma (OP) sa zvyčajne vyčleňujú v okolí technických prvkov s cieľom ochrany okolia pred ich nepriaznivými účinkami. Okrem ochranných pásiem sa v okolí technických prvkov vyčleňujú tiež technické a bezpečnostné pásma, cieľom ktorých je ochrana technických objektov pred negatívnymi vplyvmi okolia. Spoločnou črtou uvedených pásiem je limitujúci a obmedzujúci vzťah k rozvoju jednotlivých socioekonomických aktivít a z toho vyplývajúci obmedzujúci a limitujúci účinok využitia územia.

V záujmovom území boli vyčlenené nasledovné ochranné pásma:

OP priemyselných a skladových areálov

Bezpečnostné pásma a ochranné pásma sú určené pre príslušné technické zariadenie podľa príslušnej STN pre každú rizikovú prevádzku. Vo väčšine prípadov bezpečnostné, alebo hygienické ochranné pásmo nepresahuje hranice priemyselného, alebo skladovacieho areálu.

Ochranné pásmo líniových technických prvkov

Ich účelom je ochrana samotných technických prvkov ako aj okolia pred ich negatívnym pôsobením.

V riešenom území možno vyčleniť nasledovné ochranné pásma líniových prvkov:

Ochranné pásma cestných a železničných komunikácií

Hranice cestných ochranných pásiem sú určené zvislými plochami vedenými po oboch stranách komunikácie v uvedených vzdialenostiach. V cestných ochranných pásmach je zakázaná alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť diaľnice, cesty alebo miestne komunikácie, alebo premávku na nich. Výnimky zo zákazu povoľuje príslušný cestný orgán. V riešenom území možno vyčleniť nasledovné OP dopravných komunikácií (platné pre extravilán):

- 50 m od osi vozovky cesty I. triedy
- 25 m od osi vozovky cesty II. triedy
- 20 m od osi vozovky cesty III. triedy
- 15 m od osi vozovky miestnej komunikácie
- 60 m od krajnej osi koľaje

Ochranné pásma elektrických vedení

Dôvodom ochrany zariadení pre rozvod elektrickej energie je snaha, aby nedošlo k jeho poškodeniu, aby bola zabezpečená jeho spoľahlivá a plynulá prevádzka a nebola ohrozená bezpečnosť osôb a majetku. Ochranné pásmo vonkajšieho elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie krajného vodiča. Táto vzdialenosť je (podľa zákona č. 251/2012) Z.z.

Hranice ochranných pásiem VN a VVN:

pri napätí od 1 kV do 35 kV vrátane	pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m pre vodiče so základnou izoláciou 4 m; v súvislých lesných priesekoch 2 m pre zavesené káblové vedenie 1 m
pri napätí od 1 kV do 35 kV vrátane	10 m
pri napätí od 220 kV do 400 kV vrátane	25 m
pri napätí nad 400 kV	35 m

Ochranné pásma plynovodu

Ochranné pásmo na účely tohto zákona je priestor v bezprostrednej blízkosti priameho plynovodu alebo plynárenského zariadenia vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia meraný kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia je:

4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm

8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm

12 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 501 mm do 700 mm

50 m pre plynovod s menovitou svetlosťou nad 700 mm

1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa

Ochranné pásma vodovodnej a kanalizačnej siete

Na ochranu vodovodnej siete, na zabezpečenie prevádzky systému a aby nedošlo k ohrozeniu bezpečnosti osôb a majetku je zriadené ochranné pásmo vodovodného (kanalizačného) potrubia, ktoré je stanovené 1,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm vrátane a 2,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm.

4 KRAJINNOEKOLOGICKÁ SYNTÉZA

Obsahom syntézy je tvorba, klasifikácia a charakteristika homogénnych priestorových areálov s približne rovnakými vlastnosťami sledovaných ukazovateľov. Krajinoekologická syntéza vzniká postupnou superpozíciou analytických podkladov za účelom vytvorenia homogénnych priestorových areálov.

Výsledkom sú typy krajinoekologických komplexov (KEK), ktoré sa odlišujú od susedných homogénnych areálov inou kombináciou hodnôt. Krajinoekologický komplex pozostáva z dvoch čiastkových komplexov:

- typy abiokomplexov (ABK) – reliéf (forma reliéfu, sklon reliéfu, expozícia reliéfu voči svetovým stranám), horniny, podzemné vody, pôdy (pôdne typy a subtypy, pôdne druhy), klíma (klimatické oblasti),
- prvky súčasnej krajinej štruktúry (SKŠ) – lesná vegetácia, nelesná drevinová vegetácia, trvalé trávne porasty, orná pôda a trvalé kultúry, mozaikové štruktúry, vodné toky a plochy, prvky bez vegetácie, sídelné a technické prvky (antropogénne prvky) a p.

Krajinoekologické komplexy (KEK) vznikli superpozíciou máp typov abiokomplexov a súčasnej krajinej štruktúry. KEK-y sú teda syntetickým vyjadrením kombinácií typov ABK a prvkov SKŠ. Každý typ KEK má podľa kombinácie analytických parametrov inú vhodnosť (únosnosť) pre využívanie. Homogénny obsah KEK-u predurčuje v základných rysoch ich rovnakú reakciu na zásahy človeka. Pri ďalšom spracovaní sa pre každý typ vypracováva rámcová schéma na ich optimálne využívanie.

5 KRAJINNOEKOLOGICKÁ INTERPRETÁCIA

Účelom tohto kroku je pomocou analytických a syntetických vlastností krajiny stanoviť účelové (funkčné) vlastnosti krajiny. Vlastnostiam krajiny priradíme určité stupne –kategórie, na základe ktorých vyčleníme územia s rôznymi vlastnosťami. Vychádzame z nasledovných interpretácií:

- estetické vnímanie krajiny
- krajinoekologická významnosť územia a
- environmentálne problémy

5.1 ESTETICKÉ VNÍMANIE KRAJINY

Hodnotíme charakteristický vzhľad krajiny na základe interpretácie zastúpenia a zoskupenie prvkov súčasnej krajinej štruktúry. Vizuálne sme zhodnotili vnímateľný obraz javov a stavov krajiny: veľkosť, formy a tvary, krajinotvorné prvky, vonkajšie členenie, rozmanitosť a bohatstvo zmien prvkov, priestorové usporiadanie a kompozícia krajinotvorných prvkov, pričom prvkom boli priradené nasledovné kategórie: prvky rušivo pôsobiace, harmonické a neutrálne.

Na základe realizovaného prieskumu územia, možno konštatovať, že v k.ú. sa nachádzajú územia s rozmanitou environmentálnou hodnotou. K najmenej hodnotným patria: areál bývalého poľnohospodárskeho družstva, priemyselné areály, plochy priliehajúce železničnej trati, intenzívne obhospodarované agroceózy. Akúsi strednú úroveň dosahujú lúky s rozptýlenou zeleňou, sady a záhrady so staršími ovocnými stromami. Najhodnotnejšími územiami sú vyššie uvedené prvky ÚSES, plochy prirodzených brehových porastov.

Medzi rušivo pôsobiace krajinotvorné prvky možno zaradiť napr. sídla, komunikačné siete, vedenia VN, schátralé objekty, cesty, nevhodne regulované vodné toky a pod.

Neutrálne pôsobia napr. lúky bez krovinej a stromovej vegetácie, záhrady a sady, cintoríny, areály športu a rekreácie, chaty a pod.

K zvýšeniu estetického vnímania krajiny by bolo vhodné doplniť kompaktné plochy veľkoblokových orných pôd o nelesnú drevinnú vegetáciu, revitalizovať vodné toky doplnením brehových porastov a postarať sa o zdevastované časti územia.

5.2 KRAJINNOEKOLOGICKÁ VÝZNAMNOSŤ ÚZEMIA

Krajinoekologická významnosť územia bola hodnotená na základe významnosti prvkov SKŠ v troch stupňoch (prvky veľmi významné, stredne významné a nevýznamné). Hodnotenie slúži pre stanovenie limitov súčasného využitia územia.

Ekologická významnosť prvkov krajiny je interpretovaná účelová vlastnosť krajiny, ktorá vyjadruje stupeň fungovania biologicko-ekologických procesov v KEK. Všeobecne by mala ekologická významnosť zabezpečovať:

- zachovanie genofondu, biologickej a krajinoekologickej diverzity,
- udržanie ekologickej stability krajiny,
- ochranu a tvorbu prírodných zdrojov (najmä vodných, lesných a pôdných),
- plnenie rôznych úžitkových funkcií v krajine, ako napr. funkcie pôdoochranné, zdravotno-hygienické, estetické, liečebné, poznávacie a pod.

Za ekologicky významnejšie sme považovali prvky, s vyšším stupňom prirodzeného charakteru, resp. sa svojou skladbou biotickej zložky najviac približujú prirodzenému stavu a ich autoregulačná schopnosť je vysoká a rozhodujúcou mierou ovplyvňujú ekologickú stabilitu územia. Medzi takéto v území patria napr. plochy prirodzených brehových porastov, územia tvorené lúčno-bylinnými spoločenstvami s rôznym podielom stromovej a krovinej vegetácie, prvky ÚSES, zachovalé časti remízok v plochách TTP a orných pôd. Stredne významné sú plochy lúčnych porastov v plochách orných pôd, územia (línie) tvorené neregulovanými časťami vodných tokov s pobrežnou stromovou, krovinnou a bylinnou vegetáciou. Prvky málo významné a nevýznamné predstavujú človekom významne premenené, resp. devastované plochy napr. sídla, čierne skládky, vedenia VVN, cesty, regulované časti vodných tokov.

5.3 ENVIRONMENTÁLNE PROBLÉMY

Problémy pozostávajú z hodnotenia ohrozených javov (ochrana krajiny a významné krajinárske a ekologické štruktúry a pod.) a ohrozujúcich javov (stresové javy a zdroje). Vyjadrujú ohrozenie krajiny a jej jednotlivých krajinotvorných zložiek a prvkov v dôsledku pôsobenia stresových javov, či už prírodných alebo sekundárnych, ako i zobrazujú fyzikálne bariéry voči prvkom ÚSES a pod.

Elementárna schéma a konštrukcie matice interakcií spočíva vo vyhľadávaní vzájomne možných (predpokladaných, pravdepodobných) vzťahov medzi stresovými javmi (prírodné stresové javy, sekundárne stresové javy, stresové javy vyplývajúce z funkčného využitia prvkov SKŠ) a parametrami ochrany krajiny a významných krajinárskych a ekologických štruktúr (územná ochrana prírody, ochrana drevín, prvky ÚSES, ochrana vodných zdrojov, ochrana lesných zdrojov, významné krajinárske a iné krajinárske štruktúry), prvkov SKŠ (TTP, orná pôda, sady a záhrady, komunikácie, sídelné útvary), vybranými vlastnosťami abiokomplexov.

Medzi environmentálne problémy riešeného územia patria:

- plochy zástavby,

- dopravné trasy,
- vedenia VN,
- objekty bývalého poľnohospodárskeho podniku a drobné priemyslené areály,
- antropogénne pozmenené prvky krajinej štruktúry,
- prevaha veľkoblokových plôch orných pôd (v severnej a východnej časti katastrálneho územia),
- znečistenie vodných tokov z poľnohospodárskej činnosti,

6. KRAJINNOEKOLOGICKÉ HODNOTENIE

Pri krajinoekologickom hodnotení sa stanovuje vhodnosť využívania územia na základe ukazovateľov krajiny. Konfrontujú sa požiadavky jednotlivých činností na krajinoekologické podmienky so skutočne existujúcimi hodnotami krajiny pomocou limitov.

Do evalvačného procesu vstupujú:

- krajinoekologické podklady
- navrhované činnosti a využívanie
- environmentálne limity

6.1 KRAJINNOEKOLOGICKÉ PODKLADY

Krajinoekologické podklady sú reprezentované súborom vlastností jednotlivých krajinotvorných zložiek, ktoré vstupujú do rozhodovacieho procesu. Ide o výber tých ukazovateľov krajiny, ktoré nejakým spôsobom ovplyvňujú (obmedzujú, limitujú, prípadne podporujú) lokalizáciu navrhovaných socioekonomických aktivít.

Vstupujú sem reálne sa vyskytujúce analytické podklady, ktoré sú prezentované syntetickými jednotkami – typmi krajinoekologických komplexov súčasnej krajinnej štruktúry, ale tiež vybranými prvkami ochrany krajiny a vybranými stresovými javmi.

6.2 POŽIADAVKY SPOLOČNOSTI NA KRAJINU

Ide o navrhované činnosti, zariadenia a využívanie, ktoré je potrebné premietnuť do územia. Výber navrhovaných činností vychádzal z charakteristiky riešeného územia, z jeho prírodných, kultúrno-historických daností, špecifik ľudského potenciálu, ako aj zo samotných zámerov obce Príbovce.

6.3 ENVIRONMENTÁLNE LIMITY

Cieľom tejto časti je stanovenie vhodnosti vlastností jednotlivých krajinotvorných zložiek pre realizáciu socioekonomických aktivít. Environmentálny limit je prahová hodnota - najvyššie prípustná hodnota sledovaného ukazovateľa krajiny (alebo súboru ukazovateľov) k navrhovanej aktivite, ktorá zabezpečuje bezkonfliktné využívanie krajiny človekom. Vyjadruje súbor podmienok a javov, ktoré tvoria vhodné predpoklady pre jednotlivé ľudské aktivity a život človeka bez výrazného narušenia, resp. ohrozenia zložiek, väzieb a procesov v krajine. Stanovenie limitov vyplýva jednak z účelových vlastností krajiny (z abiotických, biotických a socioekonomických vlastností krajiny) ako i z legislatívnych predpisov a noriem.

Na základe charakteru ich pôsobenia boli environmentálne limity rozčlenené do nasledovných základných skupín:

- abiotické limity,
- limity súčasnej krajinnej štruktúry,
- limity vyplývajúce z ochrany prírody a významných krajinárskych a ekologických štruktúr,
- limity vyplývajúce zo stresových javov.

7. KRAJINNOEKOLOGICKÝ PLÁN

7.1 ALTERNATÍVNY EKOLOGICKÝ VÝBER

Na základe spracovaných podkladov získavame prehľad, ktoré činnosti nie sú na danom type KEK limitované. Ich vzájomnou kombináciou sa vytvorí alternatívny ekologický výber, ktorý bol v procese tvorby návrhu územného plánu základným východiskovým materiálom pre riešiteľský kolektív.

7.2 EKOLOGICKY OPTIMÁLNE VYUŽÍVANIE ÚZEMIA

Stanovenie ekologicky optimálneho priestorového usporiadania a funkčného využívania územia, reprezentovaného výkresom: **Návrh ekologicky optimálneho priestorového usporiadania a funkčného využívania krajiny riešeného územia**, je výsledok konfrontácie alternatívneho ekologického výberu, ekologickej únosnosti využívania územia so súčasnou krajinou štruktúrou. Vypracovaný návrh spočíva v odporúčení využívania územia pre činnosti, ktoré vzišli zo vzájomnej kombinácie vhodných, resp. menej vhodných činností pre jednotlivé KEK-y. V prípadoch, kde sa jednotlivé činnosti vylúčili je územie ponechané bez zmeny využitia. Osobitne je vyčlenená kostra prvkov OP a ÚSES.

7.3 KRAJINNOEKOLOGICKÉ OPATRENIA

7.3.1 Opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity

Všeobecné zásady ochrany prvkov ÚSES spočívajú v nasledovných opatreniach:

- lúčne porasty kosiť a obhospodarovať tak, aby nedochádzalo k nadmernému zarastaniu krovínami (okrem kosby realizovať aj pastvu oviec a kôz),
- kosbu realizovať od stredu k okraju kosených plôch, s cieľom minimalizovať škody na chránených a poľovných druhoch živočíchov,
- vo vegetácii v urbanizovanom prostredí zachovávať mozaiku rôznovekých drevín, s dôrazom na zachovanie starých stromov nad 100 rokov (najhodnotnejších pre biodiverzitu),
- zneškodniť všetky nepovolené skládky odpadu,
- zachovať alebo doplniť vegetáciu brehov vodných tokov výsadbou drevín.

7.3.2 Opatrenia pre vodné toky

Vodné toky (protipovodňová ochrana)

- zabrániť znečisteniu vodného prostredia,
- realizovať čiastočnú obnovu pôvodného prirodzeného charakteru koryta Čierneho potoka (spolupráca so susediacou obcou Košťany nad Turcom) a v južnej časti kde Blatnický potok preteká otvorenou krajinou, a zároveň rekonštruovať brehovú vegetáciu výsadbou vhodnej drevinovej vegetácie s nárazníkovými pruhmi v šírke 5-10 m pozdĺž oboch brehov,
- nerealizovať v extraviláne ďalšiu reguláciu vodných tokov,
- likvidácia invázných druhov rastlín v nive vodných tokov,
- zamedziť zužovaniu koryt potokov, vrátane periodických potokov v celom katastrálnom území,

- zamedziť vytváraniu prekážok v korytách vodných tokov,
- čo najskôr odstraňovať zo všetkých vodných tokov všetky vzniknuté zábrany prekážajúce prúdeniu vody (napr. polámané stromy a konáre, zosuvy pôdy apod.),
- zachovávať, resp. obnovovať brehové porasty na všetkých potokoch a ich prítokoch,
- neodporúčame realizáciu výstavby v blízkosti vodných tokov (10-20 m).

Opatrenia na elimináciu znečistenia vôd

Okrem dodržiavania legislatívne stanovenej ochrany vôd sa treba zamerať na elimináciu znečistenia vôd postupným odstraňovaním zdrojov plošného a bodového znečistenia.

- monitorovať kvalitu vody v Blatnickom potoku a vybraných prítokoch,
- voliť vhodné formy obhospodarovania poľnohospodárskych pozemkov – orba po vrstevnici a pod.,
- realizácia protihavarijných systémov na zabránenie úniku škodlivých látok, monitoring kvality vôd v lokalitách prevádzok s látkami škodiacimi vodám;
- obmedzenie plošného znečistenia t.j. opatrenia na zmenšovanie vodnej erózie na poľnohosp. pôde, obmedzovanie hnojenia priemyselnými hnojivami a používanie pesticídov;

7.3.3 Opatrenia pre PPF

- vytvoriť mozaikové štruktúry obhospodarovania, so striedaním TTP, nelesnej drevinnej vegetácie s ornou pôdou,
- zakladať pevné hranice medzi pozemkami veľkablokových plôch orných pôd (vegetačné pásy a remízky),
- pozdĺž poľných ciest realizovať výsadbu vhodnej drevinnej vegetácie,
- zabrániť nadmernému zarastaniu lúk a pasienkov nelesno drevinnou vegetáciou,
- spracovať štúdiu hospodárenia v krajine s definovaním protierózných opatrení vo vzťahu k revitalizácii vodných tokov v riešenom území s cieľom zvýšenia zadržiavania vody v krajine,
- odporúčame zvýšiť podiel plôch súčasne využívaných orných pôd na alternatívne formy hospodárenia s cieľom zabezpečenia biologicky čistých produktov.

7.3.4 Opatrenia na podporu nelesnej drevinnej vegetácie (NDV)

Jednou z hlavných úloh NDV je ochrana vybraných zložiek krajiny (pôda, voda) v nelesných lokalitách krajiny a ekostabilizácia systému štruktúrami krajinnej zelene. V riešenom území navrhujeme tieto všeobecné zásady:

- lokalizovať NDV na hranách terás a plošín a okolo antropogénnych prvkov,
- NDV umiestňovať po vrstevniciach vo viacerých pásoch a na úpäti proti zanášaniu zeminou,
- NDV umiestniť aj po vrstevniciach a v odtokových lúčoch,
- ozelenenie úpätia, prípadne údolnice,
- lokalizácia NDV je potrebné na brehové línie, prípadne údolnice,
- lokalizovať NDV do produkčne nevyužívaných plôch (napr. okraje ciest, brehy vodných tokov).

7.3.5 Opatrenia na rozvoj a skvalitnenie rekreačných služieb

- možnosť úpravy súkr. objektov v obci na ubytovacie priestory pre turistov,
- zapojenie areálu bývalého poľnohospodárskeho dvora do rekreačných zámerov (poskytnutie resp. dobudovanie objektov o športoviská na volejbal, basketbal, minifutbal apod.),

- rozvoj spolupráce s odborníkmi z botaniky a zoológie (sprievodcovské služby pre záujmové skupiny do okolitej prírody),
- tlač propagačných materiálov pre turistov z domova i zahraničia,
- pravidelná údržba a skvalitnenie stavu existujúcich cyklotrás (stav povrchu, značenie), budovanie drobnej doplnkovej infraštruktúry (odpočívadlá, studničky, prístrešky, útulne, vyhliadkové veže, rebríky, náučné a informačné tabule a tlačoviny),
- zavedenie systému starostlivosti o cyklotrasy,
- legalizovanie existujúcich, resp. navrhovaných cyklotrás, ktoré nemajú príslušné náležitosti podľa platnej legislatívy,
- budovanie nových cyklotrás v súlade so záujmami ochrany prírody a dohode so správcami týchto území a podľa všeobecne platných zásad a noriem (napr. spôsob označenia),
- vytipovanie vhodných lokalít na rozvoj hipoturistiky (ako vhodná doplnková aktivita rozvoja agroturistiky) a vytvorenie systému inštruktorských a sprievodcovských služieb.

7.3.6 Opatrenia na rozvoj sídelnej zástavby

- plochy IBV navrhovať len v blízkosti zastavanej časti obce neodporúčame realizáciu výstavby v blízkosti vodných tokov (10-20 m) a ich zátopového územia, osobitne sa týka rieky Turiec,
- v prípadoch poškodenia biotopov vykonať za odbornej spolupráce so ŠOP SR účinné revitalizačné opatrenia a v prípade nemožnosti ich realizácie vykonať náhradné revitalizačné opatrenia v náhradnom území,
- architektonicky preferovať novú výstavbu IBV typickej pre vidiecky charakter obce Příbovce,
- rozvíjať separovaný zber komunálneho odpadu.

Mnohé z uvedených opatrení majú vyslovene odporúčací charakter. O konečnom využití a užívaní územia rozhodnú vlastníci, resp. užívatelia jednotlivých pozemkov. Pre čo najširšie uplatnenie uvedených opatrení je potrebné rešpektovať legislatívu platnú pre jednotlivé zložky krajiny.

Literatúra

- ❖ Arnold,E.N., Burton,J.A., Ovenden, D.W., 1992: A Field Guide to the Reptiles and Amhíbians of Britain and Europe. Collins,London, 272 pp
- ❖ Atlas krajiny SR, MŽP SR 2002.
- ❖ Bodiš, D. a kol.: Vplyv geologických faktorov na kvalitu života. ŠGÚ DŠ 2006.
- ❖ Brko, J. a kol.: Slovensko-2, Príroda, Obzor, Bratislava, 1972
- ❖ Creutz,G.,1973: Greifvögel und Eulen. Urania Verlag,Leipzig,Jena,Berlin,155 pp
- ❖ Creutz,G.,1979: Sumpf- und Wasservögel. Urania Verlag, Leipzig, Jena,Berlin,160 pp
- ❖ Diesener, G., Reichholf, J., Diesenerová, R., Wendler, F., 1997: Obojživelníky a plazy. IKAR, Bratislava, 287 pp
- ❖ EKOPED Žilina, Regioplán Nitra, 1993: RÚSES okresu Martin
- ❖ EKOPED Žilina, 1994: Komplexná ekologická štúdia regiónu Turca
- ❖ Erózia pôd, Výskumný ústav pôdoznectva a ochrany pôdy Bratislava, 2002
- ❖ Harris,A.,Tucker,L.,Vinicombe,K.,1966: The Macmillan Field guide to Bird Identification. Macmillan, London, 224 pp
- ❖ Harrison,C., 1975: Jungvogel,Eier und Nester aller Vogel Europas, Nordafrikas und des Mittleren Ostens. Verlag Paul Parey, Hamburg,Berlin, 435 pp
- ❖ Hraško, J. a kol.: Aplikované pôdoznectvo, Príroda, Bratislava, 1986
- ❖ Hudec,K., Černý,W. et al., 1972: Fauna ČSSR,Ptáci 1. Academia, Praha, 540 pp
- ❖ Hudec,K., Černý,W. et al., 1977: Fauna ČSSR,Ptáci 2. Academia, Praha, 896 pp
- ❖ Hudec,K.et al.,1983: Fauna ČSSR,Ptáci 3/I,II. Academia, Praha, 1234 pp
- ❖ Hudec,K. et al.,1994: Fauna ČR a SR, Ptáci 1. Academia, Praha, 671 pp
- ❖ Hudec,K., Šťastný, K. et al.,2005: Fauna ČR, Ptáci II/2. Academia, Praha, 671 pp (2.preprac.a doplnené vyd.)
- ❖ Jonsson,L.,1992: Birds of Europe with North Africa and the Middle East. Princeton University Press, New Jersey, 558 pp
- ❖ Kolektív autorov: Metodické pokyny na vypracovanie dokumentov ÚSES, Bratislava, 1990, schválené operatívnu poradou ministra ŽP SR dňa 15.2.1993
- ❖ Kontaminácia pôdneho fondu, VÚPOP Bratislava, 1996
- ❖ Lewington,I., Alstrom,P., Colston,P., 1992: A field guide to the rare Birds of Britain and Europe. Harper Collins Publishers, 448 pp
- ❖ Makatsch,W., 1974: Die Eier der Vogel Europas 1. Neuman Verlag, Leipzig, 468 pp
- ❖ Makatsch,W., 1976: Die Eier der Vogel Europas 2. Neuman Verlag, Leipzig, 460 pp
- ❖ Manuál k metodickým pokynom pre spracovanie dokumentácií R-ÚSES, I.-V. diel, SAŽP, Banská Bystrica, 1995
- ❖ Marhold,K., Hindák,F. (eds),1998: Zoznam nižších a vyšších raslín Slovenska. Veda vyd. SAV Bratislava, 687 pp
- ❖ Michalko, J. a kol.: Geobotanická mapa ČSSR - Slovenská socialistická republika, Veda, Bratislava, 1986
- ❖ Pelíšek, J.: Lesnícke pôdoznectví, SZN, Praha, 1957
- ❖ Peterson,R., Mountfort,G., Hollom,P.A.D., 1973: Die Vogel Europas Verlag Paul Parey, Hamburg,Berlin, 444 pp
- ❖ Lesné typy Slovenska, Príroda, Bratislava, L. Hančinský, 1972
- ❖ Metodický postup spracovania krajinoekologického plánu v rámci prieskumov a rozborov územného plánu obce. Metodické usmernenia orgánov územného plánovania podľa ustanovenia § 17 ods.3 zákona č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov. MŽP SR, 2001.

ZADÁVATEL :

Obec Příbovce

SPRACOVATEL :

ENVICONSLT, spol. s r.o.
Závodská cesta 4, 011 52 Žilina
Tel.: 041-7632 461
E-mail: ec@enviconsult.sk
www.enviconsult.sk

Koordinátor úlohy:

Mgr. Peter Hujo

Riešiteľský kolektív:

PhDr. Božena Pirmanová
RNDr. Ivan Pirman
RNDr. Anton Darnady
Mgr. Peter Kurjak, PhD.
Mgr. Peter Hujo
RNDr. Dagmar Hullová